

Aurelia Bondari, director executiv al AGROinform:

„Misiunea noastră este de a fi alături de agricultori”

Este o tradiție pe care dorim să o continuăm și în acest an – de a face bilanțul anului și a de a puncta lecțiile învățate. Cum a fost anul 2009 pentru Federația AGROinform?

Anul 2009 a fost unul semnificativ pentru AGROinform din mai multe considerente. În primul rând, în acest an am finalizat implementarea strategiei pe termen mediu a Federației, care a cuprins perioada anilor 2007-2009. În cadrul acestei strategii, AGROinform și-a pus drept scop, împreună cu rețeaua, să-și asigure o dezvoltare durabilă, prin diversificarea fondurilor, prestarea serviciilor comerciale și prin crearea unui fond de rezervă și la nivel național, și la nivel regional.

Acum, putem afirma cu certitudine că am reușit tot ce ne-am propus. Avem un fond de rezervă, care permite organizațiilor regionale AGROinform să-și acopere cel puțin 30 la sută din costuri, iar în unele cazuri acest indice este mai mare de 50%. Toate acestea ne permit să afirmăm că rețeaua AGROinform este una durabilă. Și vreau să accentuez, este o realizare foarte importantă, deoarece ea ține de viitorul organizației.

Totodată, anul 2009 a fost marcat de mai multe activități inedite. Iarăși este vorba despre realizări și la nivel național, și la nivel regional. Astfel, pentru prima dată, la nivel de rețea AGROinform, dar și în premieră pentru țară, au fost organizate conferințe pe produs. Aceste evenimente au inclus aspecte foarte importante, care țin de lanțul valoric anume pe produse cu valoare înaltă, cum sunt fructele, legumele, strugurii de masă, nucile.

Aceste conferințe au fost desfășurate în patru regiuni, în zonele specializate – nuci la Fălești, struguri de masă la Nisporeni, fructe la Edineț, legume la Orhei. Evenimentele au fost organizate de patru din cele 21 de organizații din rețeaua AGROinform, dar cu participarea întregii rețele, care au asigurat atât participarea beneficiarilor specializați pe produsele discutate, cât și a specialiștilor din domeniu.

O altă activitatea de anvergură a fost Conferința internațională „Transfer de inovații pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii în contextul schimbărilor climatice”.

Continuare în pagina 2

Asigurarea riscurilor va acoperi pagubele produse de calamitățile naturale și va oferi o stabilitate financiară în afaceri

Asigurarea recoltei este un element extrem de important din planificarea de afaceri a fermierilor. Instabilitatea condițiilor climatice, în special, impune apelarea la această formă de reducere a riscurilor, pentru a nu pierde investițiile și a asigura dezvoltarea afacerilor agricole. Agricultură, cu regret, este încă foarte mult dependentă de capriciile vremii. Situația este agravată și de faptul că nu toți fermierii dispun de capacități și tehnologii moderne care ar diminua

impactul naturii, dar și a altor oameni, asupra muncii lor. În aceste condiții, asigurarea riscurilor în agricultură este o soluție care micșorează considerabil efectele schimbărilor climatice și a influenței umane. Pentru a oferi mai multe detalii despre asigurarea riscurilor în agricultură, i-am solicitat un interviu dl-ului Vasile Lungu, șeful Departamentului asigurări agricole din cadrul Societății Internaționale de Asigurări (S.I.A.) „MOLDASIG”.

Continuare în pagina 7

**Asocierea producătorilor
agricoli pentru irigare este
una din condițiile de bază
pentru asigurarea unor
recolte stabil-înalte**

pag. 8-9

**Principalele
măsuri de politică
fiscală pentru
anul 2010**

pag. 10

De Revelion cu umbrela la ciocnit pocale

Vremea umedă, posomorâtă din ultimele zile se va menține până în primele zile ale noului an. Ziua de 31 decembrie va aduce o pauză scurtă în precipitații, dar în noaptea de Revelion acestea revin. Primele nopți ale anului 2010 vor avea din nou valori în jur de 0 grade, a comunicat pentru Info-Prim Neo Elina Pleșca, șefa Centrului de Meteorologie. „Următoarele două nopți ale anului 2009 vor fi mai reci, cu valori de până la 3-8 grade sub zero. Marți, 29 decembrie, deși nu se prevăd precipitații, vântul va fi puternic și va prezenta intensificări pe cea mai mare parte a țării. De miercuri, 30 decembrie, din nou se vor crea condiții de precipitații. Acestea se vor semnala temporar, predominant sub formă de ploaie”, spune Pleșca. Ziua, până la Revelion, temperaturile ziua vor fi relativ ridicate, până la +2, +7 grade. Aceste valori vor depăși ușor normalul termic pentru această perioadă, însă așa încălziri în decembrie se înregistrează aproape în fiecare an. Începând cu 2 ianuarie 2010, vremea va intra într-un proces de răcire.

Aurelia Bondari, director executiv al AGROinform:

„Misiunea noastră este de a fi alături de agricultori”

Urmare din pagina 2

Federația AGROinform este cunoscută și pentru activități ce țin de dezvoltarea afacerilor și marketing. Apariția unor noi domenii ar însemna și schimbarea abordării?

Cu toate că, pe parcursul anului care se încheie am realizat mai multe activități inedite, nu am neglijat nici acele activități pe care le considerăm piloni de bază ai Federației AGROinform. În 2009 am continuat să elaborăm planuri de afaceri și să facilităm accesul la investiții a producătorilor agricoli și a antreprenorilor rurali, am efectuat cercetări de marketing, am contribuit la facilitarea tranzacțiilor comerciale, oferind acea asistență de care au avut nevoie membrii noștri.

Țin să menționez că, în anul curent, AGROinform a obținut importante realizări și în domeniul reprezentării intereselor membrilor, influențării politicilor, alt domeniu prioritar pentru noi. În acest context, vreau să menționez că, AGROinform a venit cu propuneri noi și cu metode noi în această activitate. Abordarea s-a dovedit a fi de succes prin faptul că a combinat două aspecte – cel de consultare a viziunii membrilor AGROinform, în special în ceea ce a vizat fondul de subvenționare, precum și analiza din punct de vedere economic, a necesității de suport pentru producătorii agricoli anume pentru problemele cele mai acute din lanțul valoric. Expertiza profesională, combinată cu viziunile membrilor Federației a fost pusă la baza unor propuneri profesionale și calitative, pentru Ministerul Agriculturii, care să fie incluse în proiectul regulamentului de subvenționare a producătorilor agricoli. Vreau să adaug aici, că AGROinform a devenit un actor important în procesul de colaborare cu Ministerul Agriculturii, inclusiv în procesul de influențare a politicilor de stat echitabile.

2009 este și un an crucial de schimbare a guvernării. Venirea la putere a unui guvern democratic este un moment crucial pentru noi, ca organizație de reprezentare a intereselor producătorilor agricoli. Este o nouă oportunitate de a stabili relații cu factorii de decizie, cu actorii importanți, de a le furniza informații, opiniile noastre, care reprezintă expresia membrilor AGROinform – peste 4200 de producători agricoli și antreprenori rurali. Sperăm să contribuim la stabilirea cadrului de comunicare dintre societatea civilă și guvern. Aceasta intenționăm să facem și mai departe. Pentru activitatea noastră

este un aspect esențial dacă vrem să reușim în realizarea scopurilor noastre statutare.

Care sunt planurile de viitor și ce așteptați de la anul 2010?

Pentru anul 2010 avem viziuni și strategii noi, care se manifestă prin metode și abordări, la fel, noi, în conlucrarea noastră cu rețeaua, ceea ce înseamnă că etapa instituțională pentru rețeaua AGROinform a luat sfârșit. Deja nu mai oferim suport instituțional organizațiilor din rețea. Relațiilor dintre nivelul național al Federației și organizațiile regionale vor evolua de la contracte de grant spre contracte de prestări servicii. Va fi pus accent și stimulat profesionalismul, eficiența maximă, sporirea în continuare a calității serviciilor pe care le prestăm. Primordiale vor rămâne pentru noi reprezentarea intereselor, elaborarea și promovarea politicilor favorabile pentru agricultură și mediul rural. Evident, vom continua activităților de succes inițiate în anul curent – conferințele pe produs. Sunt niște activități ce țin de extensiune, dar deja la un nivel calitativ nou, la nivelul cerințelor aplicate în țările Uniunii Europene în SUA.

Un alt aspect important este colaborarea cu

acele proiecte și instituții internaționale, care au programe pentru Moldova. În primul rând, este vorba despre Corporația Provocările Mileniului și componenta acestuia pentru agricultură – și anume pentru irigare. Sunt de menționat aici și proiectul Băncii Mondiale în aspecte de irigare, și proiectul USAID în dezvoltarea agrobusiness-

ului, precum și inițiativele din partea Delegației Comisiei Europene în Moldova etc.

În 2010, pentru AGROinform ne vom concentra și pe activitățile noastre tradiționale – marketing și agrobusiness, cooperarea fermierilor în diferite aspecte – marketing, producție, asociații pe produs, cooperare informală – grupuri de vânzări, cercuri de studii etc. Ceea ce înseamnă că AGROinform se concentrează pe filiera de cooperare a fermierilor și de oferirea asistenței în acest sens, ținând cont că e un proces foarte complicat.

Ce le-ați dori cititorilor noștri în anul care vine?

În anul care vine, le doresc cititorilor să se manifeste prin inițiative, cu încrederea că lucrurile pe care le fac sunt necesare în primul rând pentru ei înșiși. Să creadă în succesul propriu și să păstreze speranța că lucrurile se vor schimba spre bine. Iar în momentele în care vor avea nevoie de suport și asistență, să apeleze numaidecât la rețeaua AGROinform. Noi suntem acei care avem misiunea de a fi alături de ei.

La Mulți Ani!

DEWAX

Va propune o gama larga de echipament agricol

Motocultivoare

Unelte agricole

Motocositoare

Motobur

Aeroterme

Adresa noastra:

Chișinău, str. Vadul lui Vodă 72

Tel. 42-11-70 4211-71

"Dewax" SRL

Motopompe

Stropitori

Motofeestrate

Mototrimere

Pompe

**Unitatea Consolidată pentru Implementarea
Programelor ale Fondului Internațional pentru
Dezvoltarea Agricolă IFAD (UCIP-IFAD)**
mun. Chișinău, Bd. Ștefan cel Mare 162,
of. 1301-1304, 1306;
tel/fax: 22 50 46; 21 00 56; 21 05 42

IFAD în comun cu Guvernul RM a lansat un nou Program investițional de Servicii Financiare Rurale și Marketing în valoare de cea 13 mln Dolari SUA destinat investițiilor în dezvoltarea sectorului horticola al Moldovei prin acordarea creditelor avantajoase și asistenței tehnice agenților economici din mediul rural. Pentru participare sînt eligibile toate tipurile de întreprinderi de afaceri rurale private, precum și membrii Asociațiilor de Economii și Împrumuturi (AEÎ).

Pentru agenții economici din mediul rural creditele vor fi oferite prin intermediul băncilor comerciale selectate pentru participare la program prin intermediul: **Moldova Agroindbank, Eximbank, Banca Socială, Energbank, Victoriabank.**

Pentru membrii AEÎ – prin intermediul Corporației de Finanțare Rurală (CFR).

CONDIȚII DE ELIGIBILITATE ALE BENEFICIARELOR:

- Viabilitatea comercială, financiară și economică a ideii de afacere,
- Contribuția beneficiarelor ≥ 20% din costul total al investiției (în mijloace bănești sau bunuri materiale)
- Gaj adecvat cerințelor băncii comerciale

Programul va finanța toate activitățile de dezvoltare a horticulurii după cum urmează:

- plantarea livezilor și viței de vie (struguri de masă)
- producerea răsadului și a materialului săditor pomicol/viticol (struguri de masă) creșterea legumelor în sere
- dezvoltarea/reabilitarea sistemelor de irigare pentru creșterea culturilor horticoale prelucrarea și ambalarea produselor horticoale; depozitarea și păstrarea la rece a produselor horticoale (utilaj frigorific);
- echipament agricol aferent dezvoltării horticulurii;
- pentru membrii AEÎ - afaceri rurale generatoare de venituri.

ACTIVITĂȚI CE NU SUNT ELIGIBILE PENTRU FINANȚARE

- refinanțarea datoriilor existente;
- plata impozitelor;

- procurarea sau arenda pământului;
- înființarea/întreținerea plantațiilor de viță-de-vie (soiuri tehnice);
- procurarea pesticidelor;
- producerea/prelucrarea cerealelor, cărnii, laptelui;
- dezvoltarea efectivului de animale, pisciculturii, apiculturii. Din mijloacele Programului nu va fi finanțat capitalul circulant.

SUMA MAXIMĂ A UNUI CREDIT ESTE DE:

- ≤ **50,0 mii \$** - pentru activități de producere a produselor horticoale
- ≤ **100,0 mii \$** - pentru activități de procesare a produselor horticoale
- ≤ **7 000 \$** pentru membrii AEÎ

TERMENUL CREDITULUI

- ≤ **5 ani (< 2ani grație)** - pentru activități de producere
- ≤ **7 ani (< 3ani grație)** - pentru activități de procesare
- ≤ **8 ani (< 4ani grație)** - pentru plantații multianuale
- ≤ **24 luni (9 luni grație)** - membrilor AEÎ - pentru activități agricole și neagricole

Beneficiarii potențiali vor fi asistați la elaborarea planurilor de afaceri și accesarea creditelor prin intermediul următorilor patru prestatori de servicii de consultanță acreditați:

*Centrul de Consultanță în Afaceri (CCA) ONG tel: 21 00 94/95,
Agenția de Dezvoltare MEGA, ONG tel: 22 09 58
Proconsulting tel: 21 00 89
Centrul pentru Dezvoltarea Strategică
a Teritoriului (CDST), ONG tel: 22 62 64*

În scopul facilitării și creării condițiilor pentru dezvoltarea întreprinderilor rentabile din spațiul rural Programul de Servicii Financiare Rurale și Marketing (IFAD IV) acordă granturi competitive pentru dezvoltarea obiectelor de infrastructură publică cu caracter economic: drumuri, poduri, aprovizionare cu gaz natural / apă pentru irigare, precum și alte obiecte ale infrastructurii publice cu caracter economic.

- Beneficiari - întreprinderi Mici și Mijlocii din spațiul rural, asociații de producători / utilizatori de apă, autoritățile locale
- Suma maximă a grantului este de 150 mii USD
- Contribuția beneficiarilor - ≥ 15% din costul total al investiției (mijloace bănești)

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PROGRAMULUI IFAD în Moldova se rezumă la:

- Reducerea sărăciei și dezvoltarea economică în spațiul rural;
- Dezvoltarea afacerilor rurale;
- Acordarea creditelor la condiții avantajoase pentru întreprinderile din mediul rural;
- Acordarea serviciilor de asistență tehnică necesară pentru dezvoltarea, lansarea afacerilor și accesarea resurselor financiare.

Republica Moldova a aderat la Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă a Organizației Națiunilor Unite în 1996. Din momentul semnării primului Acord de Împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și IFAD, Fondul a investit, în cadrul a trei Programe investiționale, aproximativ 36 mln USD. Actualmente, este în curs de implementare cel de-al patrulea Program, în mărime de 13 mln USD. Pe parcursul anilor de implementare a Programelor pentru Republica Moldova, IFAD a finanțat 600 de proiecte investiționale, fapt prin care a contribuit la îmbunătățirea situației din sectorul agricol național.

CRI-CONSULTING vă ajută să realizați eficient o construcție de orice categorie

Consultanța este un concept modern, de mare utilitate practică, care funcționează cu rezultate remarcabile în țările cu economie de piață, unde regulile activităților concurențiale sunt respectate și aplicate cu mare eficiență.

În practica de afaceri din Uniunea Europeană investitorii apelează la serviciile de consultanță în scopul realizării investițiilor la nivelul cerințelor, cu un cost minim și o durată optimă de realizare.

De ce sunt necesare servicii de consultanță?

Compania de consultanță, în cazul nostru CRI-CONSULTING, își asumă responsabilitatea pentru a proteja interesele investitorului. Altfel spus, compania are grijă ca lucrările inițiate să fie finalizate în timp util și benefic. În același timp, compania își asumă responsabilitatea pentru asigurarea respectării contractului de către antreprenor, executarea corectă a tuturor lucrărilor, pentru a dirija interdependențele dintre antreprenori, clienți și alți factori implicați în realizarea unor construcții (proiectanți, furnizori de produse și

echipamente tehnologice, etc.), pentru a prevedea riscurile și efectele unor evenimente neprogramate.

CRI-CONSULTING, înființată în 2003, dispune de personal calificat, membrii săi fiind atestați de Inspekția de Stat în Construcții. Experții companiei sunt specializați în realizarea investițiilor private sau bugetare în construcții de orice categorie, precum și în lucrările de intervenție în timp (consolidări, modernizări, reparații curente și capitale). Consultanții companiei au participat la realizarea unui șir de obiective, fiind la curent cu cele mai noi tehnici și materiale în execuție. În activitatea sa, „CRI-CONSULTING” se conduce după principiile și criteriile de activitate prevăzute în Regulamentul internațional al inginerilor consultanți – FIDIC (Federația Internațională a Inginerilor Consultanți). Acest regulament este folosit pe larg în Uniunea Europeană și este agreat de Banca Mondială.

Prin „CRI-CONSULTING” puteți realiza eficient o construcție de orice categorie și grad de complexitate.

Au fost promulgate bugetele pentru anul 2010 și dispusă deschiderea ambasadei în Spania

Președintele interimar al Republicii Moldova Mihai Ghimpu a semnat decretele prezidențiale privind promulgarea Legii bugetului de stat pe anul 2010, Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010, a Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2010, aprobate de Parlament la 23 decembrie 2009.

Prin alt decret, a fost dispusă înființarea Ambasadei Republicii Moldova în Regatul Spaniei, cu sediul la Madrid. Guvernul urmează să stabilească structura, statele de personal și bugetul acestei misiuni diplomatice.

2003 SC CRI-CONSULTING SRL

CONSTRUCȚII CU REALIZAREA INVESTIȚIILOR PRIN CONSULTANȚĂ

EXECUTAREA FUNCȚIILOR DE BENEFICIAR / INVESTITOR
LA CONSTRUCȚII DE ORICE CATEGORIE

ВЫПОЛНЕНИЕ ФУНКЦИЙ ЗАКАЗЧИКА / ИНВЕСТОРА
НА ОБЪЕКТАХ ЛЮБОЙ КАТЕГОРИИ

MD-2012, or. Chișinău, str. 31 August 1989, 129; tel.: 23-76-30, tel./fax: 23-73-26, GSM: 069230428

www.cri-consulting.md e-mail: office@cri-consulting.md

Valeriu COSARCIUC, ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare:

Scopul nostru: o relație corectă între stat și proprietar

Într-un recent interviu afirmați că principala garanție pe care o dă oamenilor actuala guvernare este relația corectă între stat și proprietar. Să înțelegem că nu a existat o asemenea relație? Ce ar însemna, de fapt, o relație corectă între stat și proprietar?

Mai întâi de toate, înseamnă crearea unor astfel de condiții încât entitatea economică, persoana fizică care are un business sau o proprietate să fie sigură că cineva nu-i va lua peste noapte această proprietate.

Ca atunci când ai un produs să dispui de acesta așa cum crezi de cuviință, poți să-l vinzi, poți să-l transmiți ca să încasezi bani și să dezvolți afacerea. Și dacă ai proprietate care nu trebuie să fie restricționată, înseamnă că așa trebuie să fie, Guvernul nu este în drept să aplice restricții în acest caz. Cum a făcut, de altfel, la exportul de struguri de soiuri tehnice, restricție ce a fost abrogată de Guvernul actual. A mai fost restricția la exportul de vinuri în vrac, divinuri în vrac și distilatele de vin, care a fost abrogată prin modificarea legii. Restricția este, de fapt, o măsură care limitează, îngreșează un drept, o libertate

O relație corectă mai înseamnă astfel de condiții încât entitățile economice, persoanele fizice care doresc să facă afaceri în republica Moldova să aibă garanția că acest business nu va fi preluat de către cineva. Obiectivul nostru final este ca antreprenorul să poată să facă business, să creeze locuri de muncă, să plătească salarii și astfel să creeze o bunăstare pentru cetățenii Republicii Moldova.

Este și o condiție necesară pentru atragerea investițiilor...

Aveți perfectă dreptate. Investitorii din exterior vor privi mai cu încredere spre noi, dacă vor avea garanția că nu va fi depozitat de proprietatea creată pe teritoriul Republicii Moldova. Că nu va pierde banii investiți în Moldova, cum, de altfel, s-a întâmplat în trecut. Exemplul hotelului „Dacia” nu este unic.

Motoul programului de guvernare este libertate, democrație, bunăstare.

Ce înseamnă libertate? În primul rând, libertatea cetățeanului de a se ocupa cu activități antreprenoriale fără a fi încurcat și furat de stat, ba dimpotrivă, susținut la nevoie.

Prin democrație se are în vedere consultarea de către stat a asociațiilor de producători, asociațiilor profesionale, societății civile, și scopul acestei consultări este să fie luată o decizie corectă. Astfel ca această decizie să fie înțeleasă de acei care trebuie să o aplice.

Și doar prin libertate și democrație putem ajunge la bunăstare.

„Avem o comunicare civilizată cu asociațiile de producători”

De cele mai multe ori, fosta guvernare consideră drept opoziție asociațiile de producători și fermieri. Ce reprezintă ele pentru ministerul pe care îl conduceți?

Avem o comunicare civilizată cu aceste asociații, care reprezintă o mare parte a cetățenilor din Republica Moldova. Și mai important este faptul că aceste asociații să se constituie pe filiera de produs, așa numitele consilii pe produs, pentru a lua în discuție și politica de prețuri, și studierea piețelor, și conjunctura piețelor, astfel încât să se ajungă la o decizie cât mai judicioasă. Mai ales că din aceste consilii fac parte producătorii, transportatorii, procesatorii, dar la ele participă și reprezentanții Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Economiei și

Comerțului, Ministerului Finanțelor și a Agenției pentru Protecția Concurenței.

În urma acestor discuții putem vedea cum sunt percepute acțiunile pe care le propunem de acei care trebuie să le implementeze. Nici asociațiile producătorilor, nici Federația Națională a Fermierilor, nu sunt opozanții noștri, ci participanți activi la procesul de luare a deciziilor.

O asociație neguvernamentală nu ar trebui să se uite mereu în gura ministerului și să dea afirmativ din cap. Ea este obligată de statut să apere interesele producătorilor.

Este adevărat. Dar foarte important este să discuți, să vezi cum este perceput ceea ce propui și atunci poți să faci și niște corecții, ca să atingi până la urmă eficiența, pentru că asta contează în fine.

„Oamenii au simțit că soarta lor nu depinde de un funcționar”

În ultimele luni au fost luate mai multe măsuri, inclusiv privind deblocarea exporturilor de struguri și a vinurilor în vrac. Credeți că agricultorul a simțit deja schimbările ce au intervenit?

În genere economia este un sistem inertial, o decizie luată astăzi dă efecte reale peste o perioadă oarecare.

Acele măsuri au creat libertatea de care vorbeam și oamenii și-au dat seama că a venit un Guvern care elimină restricțiile. Oamenii au simțit că soarta lor nu depinde de un funcționar. Și acest lucru este foarte important. Efectele deblocării exporturilor de vinuri și a divinului în vrac poate că nu este încă simțită, cel puțin în măsura în care ne-o dorim. Să ne uităm însă la cifrele de export și vom vedea că dacă până în septembrie exporturile abia ajungeau la 8 milioane de dolari, în octombrie au urcat la 10 milioane, iar în noiembrie la 12 milioane de dolari SUA. Tendința este pozitivă. Este important ca întreprinderile de la noi să-și găsească parteneri corecți și să câștige, dar la fel de important este ca acei care lucrează pentru această afacere să câștige în salariu, să câștige în bunăstare și stabilitate la locul de muncă..

Ați afirmat că unul dintre obiectivele noii guvernări este creșterea calității capitalului uman. Ce ar însemna aceasta?

Oameni mai bine pregătiți care ar gestiona mai eficient o afacere.

Ce vom face în acest sens? În cadrul ministerului avem Universitatea Agrară de Stat și opt colegii care pregătesc specialiști pentru agricultură. Pregătim termenii de referință pentru a elabora un proiect ce se va numi fortificarea capacităților instituțiilor educaționale. Ce ar însemna asta? În primul rând, vrem să înzestram foarte bine universitatea agrară, colegiile noastre cu cele necesare, ca să putem atrage în aceste instituții de învățământ tineretul cărui se va pune la dispoziție o bază didactică foarte bună. În plus, să aibă relații foarte bune cu colegii și universități din străinătate și astfel să atragă proiecte în domeniul pregătirii cadrelor.

O altă chestiune importantă este că am convenit ca aceste instituții educaționale, amplasate în diferite regiuni ale Republicii Moldova, să se includă în procesul de consultanță și extensiune, în primul rând pentru proiecte din domeniile prioritare ce vor fi susținute de către stat în 2010.

În regulamentul privind subvenționarea agriculturii în anul 2010 am prevăzut patru momente importante. Suportul va fi acordat în baza unui concurs de proiecte. Unul din criteriile ce vor fi aplicate este că acel care va dori să participe la programele care sunt stimulate de către bugetul de stat, va trebui să treacă niște cursuri, să aibă un certi-

ficat de profesionist într-un domeniu sau altul. Al treilea lucru important, consultanța în agricultură se va transforma în una aplicativă. Adică, consultantul va merge la un țăran care are, de exemplu, viță de vie soiuri de masă cu recomandări concrete. Peste o anumită perioadă va reveni pentru a vedea cum sunt implementate recomandările. Astfel, dorim ca acei care au business în agricultură să învețe cum se implementează corect o tehnologie sau alta, ca în fine să avem rezultate.

Deci, schimbăm abordarea. Nu mai adunăm într-o sală 300 de oameni, mulți dintre care după ce au audiat o lecție nu înțeleg ce se dorește de la ei.

În această rețea dorim să includem și instituțiile științifice, ca acestea să propună nu numai semințele, rasele de animale, dar și tehnologiile de producere. Adică să aibă beneficiari concreți și fie responsabilă de rezultatul final. Și aceasta va contribui la ridicarea calității capitalului uman din agricultură.

Apropo, vorbind de capitalul uman și calitatea acestuia, știu că ați fost premiat cu VIP pentru profesionalism. Ce calități ar trebui să aibă o persoană ca să fie considerat profesionist?

Calificativul vorbește de la sine. În primul rând, trebuie să ai cunoștințe, să ai satisfacția de la ceea ce faci. Să ai capacitatea de a te impune ca profesionist, pentru a influența procesele, într-un domeniu sau altul, de a transmite aceste cunoștințe altora.

„Subvenții pentru plusvaloare și eficiență”

Subvenționarea a fost și este punctul nevralgic al agriculturii. Ce schimbări se preconizează pe această direcție?

Obiectivul nostru este ca mijloacele alocate țăranului de la bugetul de stat să fie direcționate spre activitățile capabile să genereze plusvaloare și eficiență.

În 2010 vor fi subvenționate trei domenii prioritare și, în primul rând, produsele cu valoare adăugată înaltă din domeniul vegetal. Este vorba de plantarea livezilor și viță de vie cu sisteme de irigare, fiindcă un hectar de viță de vie sau livadă cu irigare este de trei ori mai productiv decât fără aceasta. Asta ar însemna că în loc să plantezi zece hectare, sădești trei hectare cu irigare și obții aceeași recoltă.

Un alt domeniu ce va fi subvenționat este legumicultura pe teren protejat. Se are în vedere sere, solarii, tunele. De ce am importa legume din toamnă până primăvara dacă le putem crește la noi? Eu sunt sigur că vom reuși. Prin suportul din partea bugetului, dar și atragerea unor investiții vom

restabili producerea legumelor în teren protejat.

Și care este cea de-a treia prioritate?

Este agricultura ecologică. Pe piața europeană se resimte un mare deficit de produse ecologic pure, de ce nu am profita de acest fapt pentru a mări exporturile? Avem un avantaj competitiv foarte important în acest domeniu. Vom elabora un program de dezvoltare a agriculturii ecologice pentru a mări capacitățile noastre în acest domeniu.

Vorbind de produsele cu valoare adăugată înaltă din domeniul vegetal, avem în vedere și capitalizarea întreprinderilor. Vom stimula achiziționarea de tehnică agricolă, sisteme de irigare, mai ales pentru acei care au plantat livezi, viță de vie, astfel ca să le completeze cu sisteme de irigare și să ridice eficiența.

Un alt domeniu prioritar sunt produsele cu valoare adăugată în sectorul animalelor. Vom acorda suport pentru restabilirea și construcția fermelor mici de producere a cărnii și laptelui, precum și cumpărarea animalelor de prăsilă.

O altă preocupare va fi crearea întreprinderilor mici și mijlocii de procesare a producției agricole primare în mediu rural, pentru a crea locuri de muncă și asigura un viitor satelor noastre. Statul va stimula crearea întreprinderilor de procesare a cărnii, a laptelui, legumelor, fructelor, dar pe un principiu total diferit de tot ce s-a promovat până acum. Se are în vedere că fiecare sat trebuie să aibă ceva specific. La fel, infrastructura de postrecoltare, cum ar fi, de exemplu, casele de ambalare. Ca acei care se ocupă cu legumicultura sau pomicultura să aibă și această casă de ambalare, unde să fie linie de sortat, calibrat, ambalat. Scopul nostru este ca țăranul să fie proprietar la această casă de ambalare.

Se va face repartizarea subvențiilor în baza unui concurs de proiecte?

Lucrul acesta deja l-am început. În luna noiembrie au plecat în teritoriu experți de la ACSA, Agroinform, Federația Națională a Fermierilor, Uniunea Producătorilor Agricoli „Uniagroprotect” pentru a identifica potențialii beneficiari. Acum urmează ca persoanele interesate să fie ajutate ca să elaboreze planuri de afaceri și în baza acestora să organizăm o licitație pentru a selecta cele mai bune propuneri. Este important să fie o acoperire masivă a țării, să nu fie ajutați agricultorii doar din anumite raioane sau din anumite localități, sau din anumite domenii, sau anumiți agenți economici, cum a fost în anii precedenți.

Continuare în pagina 6

Ministerul Agriculturii recomandă producătorilor agricoli să-și promoveze reușitele la Expozițiile „Fabricat în Moldova” și PRODEXPO”, Moscova

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare informează că, în perioada 27-30 ianuarie 2010, sub patronajul Guvernului Republicii Moldova, la Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A., se va desfășura cea de-a IX-a ediție a Expoziției Naționale „Fabricat în Moldova”.

Conform Planului de acțiuni, Ministerului îi revine sarcina prezentării potențialului de producție din sectorul agroindustrial.

Expoziția „Fabricat în Moldova” este un eveniment de importanță națională, organizat pentru susținerea întreprinzătorilor din Republica Moldova în promovarea produselor autohtone, în particular, pe piața internă. Din aceste considerente, expoziția urmează să contribuie la comercializarea și promovarea produselor moldovenești, stimularea producerii produselor competitive și de calitate, și să ofere de asemenea, consumatorilor posibilitatea de a se familiariza cu produsele autohtone de calitate.

Pe parcursul manifestărilor expoziționale se va desfășura și un vast program de afaceri, în cadrul căruia vor avea loc, tradițional, mese rotunde, seminare, concursuri etc.

În scopul promovării produselor agroalimentare autohtone pe piața internă, Ministerul recomandă partici-

parea producătorilor autohtoni la evenimentul expozițional sus-menționat.

Informații detaliate privind participarea la expoziție puteți obține la Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Direcția Târguri și Expoziții, telefon: 238410, 211442 sau accesând pagina web - www.chamber.md.

La numai două săptămâni diferență, în perioada 8-12 februarie, MAIA va organiza, în colaborare cu Camera de Comerț și Industrie, participarea agenților economici din Republica Moldova la cea de-a XVII-a ediție a Expoziției internaționale de produse alimentare, băuturi și materie primă pentru producerea acestora „PRODEXPO”, la Moscova.

În scopul promovării producției autohtone pe piețele Federației Ruse și ale statelor C.S.I., precum și stabilirii unor noi contacte de cooperare între agenții economici autohtoni și companiile străine, Ministerul recomandă participarea agenților economici autohtoni la expoziția sus-menționată.

Organizatorii, în colaborare cu Ambasada Republicii Moldova în Federația Rusă preconizează desfășurarea mai multor acțiuni în vederea atragerii potențialilor importatori din Federația Rusă, la Standul Republicii Moldova.

Totodată, menționăm că, o parte din cheltuielile pentru participare la evenimentul sus-menționat vor fi ac-

perite din bugetul Programului „Promovarea Exportului”.

Federația Rusă rămâne pentru Republica Moldova unul din principalii parteneri în comerțul cu produsele din complexul agroindustrial. În primele 9 luni ale anului 2009, volumul exporturilor către Federația Rusă, conform datelor preliminare, a constituit circa 114,7 mil. USD, fiind în

creștere cu circa 19,8 la sută față de aceeași perioadă a anului 2008.

Informații detaliate privind condițiile de participare puteți afla la numerele de telefon: 238-410 (dna Marina Petrova, Camera de Comerț și Industrie) și 210-298 (dra Tatiana Cerga, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare).

Depunerea și diferențierea mugurilor de rod la soiurile raionate de specii pomicole este optimă

Condițiile microclimatice din perioada de vară - toamnă au fost optimale pentru depunerea și diferențierea mugurilor de rod în cantități optimale la toate soiurile raionate a tuturor speciilor pomicole din republică.

Cadouri pentru copii cu dizabilități din partea Ministerului Agriculturii

În ajunul Sărbătorilor de iarnă, reprezentanții Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare s-au deplasat în localitatea Korten, raionul Taraclia, unde au vizitat școala - internat pentru copii cu dizabilități fizice. Elevii acestei instituții de învățământ au prezentat un concert pentru părinții și oaspeții prezenți la solemnități, apoi, pentru a întregi buna dispoziție a copiilor, din partea ministerului, fiecăru din cei 107 copii le-au fost înmânate cadouri cu dulciuri.

De menționat, că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare permanent poartă de grijă micuților, grijă, care-i materializată în cadouri dar și în asigurarea celor necesare pentru un trai decent în această școală.

În toate zonele pomicole ale Republicii Moldova speciile pomicole de bază până în prezent se află în perioada de repaus profund biologic.

În baza controlului biologic integral al desfășurării perioadei de repaus și al iernării livezilor în toate zonele pomicole, efectuate în Institutul științifico-practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare pe parcursul lunilor noiembrie-decembrie 2009 s-au evidențiat următoarele particularități specifice de depunere a rodului/potențial de fructificare și de iernare.

Speciile sămânțoase:

Mărul. Grad de depunere a mugurilor de rod diferit: 25-50%, (în cazuri de supraproducție în 2009) și mai sus de 50-85% în caz de respectare corectă a recomandărilor agrotehnice. Mugurii de rod se află în repaus profund biologic. Florile embrionare sunt relativ slab dezvoltate.

Părul și gutuiul. Grad optimal de depunere a mugurilor de rod, fără afecțiuni nocive notabile de la condițiile de secetă din perioada respectivă. Mugurii de rod se află în repaus profund biologic.

Speciile sămburoase:

Prunul. Depunere optimală de rod. Gradul de pierire a mugurilor de rod la sortimentul raionat se află între 1-15%. Indiferent

de zona de amplasare, pierderile sunt legate de starea slăbită a pomilor ca urmare a afecțiilor de monilioză, și de la supraproducție.

Piersicul, Caisul. Ca de obicei - depunere de rod în cantități foarte mari. Cauze permanente de pierderi a rodului (5-30% până la această etapă) rămân a fi: situația precară din livezi (situația sanitară, lipsa respectării îndeplinirii secvențelor tehnologice de rigoare) și amplasarea incorectă a plantațiilor din punct de vedere al condițiilor microclimatice.

Vișinul și cireșul. Depunere optimală de rod. La ambele specii nu s-au depistat distrugerii ale mugurilor de rod, etc. în cazurile unei respectări minimale a măsurilor agrotehnice elementare de cultură.

Migdalul. Depunere de rod - optimală.

Nucul. Depunere optimală de rod. Repaus biologic profund. Dacă intervin geruri mari (peste 25° C) vor fi afectați lăstarii anuali slăbiți la pomii ce cresc în condiții neadecvate de cultură, mai ales dacă nu s-a selectat corect locul pentru plantarea lui.

Astfel efecte nocive din cauza condițiilor climatice precedente nu s-au evidențiat nici pentru o specie pomicolă din cele larg răspândite în pomicultura republicii, dacă plantațiile respective au fost cât de cât îngrijite.

Насосы для опрыскивателей
Опрыскиватели
Распылители
Форсунки
Переоборудование старых ОПВ

Электроника
✓ Для комбайнов
✓ Для сеялок

г. Бельцы, ул. Аэродромная, 12 РМ 3100
Тел.: (+373) 231 4 52 82
Моб.: (+373) 69 900 071
г. Комрат - тел.: 0 298 33 078
г. Каушань - тел.: 0 243 26 995
evolar@rambler.ru www.evolar.md

Valeriu COSARCIUC, ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare:

Scopul nostru: o relație corectă între stat și proprietar

Urmare din pagina 4

Am făcut o analiză și am constatat că anumiți agenți economici au primit milioane de la buget, și în 2006, și în 2007, și în 2008, și în 2009. Unii și aceeași. Este clar că acei care erau aproape de puterea comunistă precedentă beneficiau de suport. Cel puțin 90% din subvenții le primeau întreprinderile mari și doar 10% gospodăriile țărănești.

Dorim ca și întreprinderile mici, și cele mari să participe egal la concurs.

Va continua să fie considerată drept subvenție restituirea TVA?

Dacă în anul 2009 taxa pe valoarea adăugată în agricultură era de 20%, în 2010 ea va fi de 8%. Restituiri nu se vor mai face.

De altfel, din suma totală de 563 milioane de lei subvenții, după rectificarea bugetului pe 2009, practic 390 de mil. reprezintă restituiri de TVA. Adică țăranul a plătit la buget și i s-a întors banul lui înapoi. În total în sectorul agrar sunt 712 plătitori de TVA. Acești 720 de plătitori au și beneficiat de aceste 390 de milioane. Fiecare agent economic a primit în medie circa 500 mii de lei. Avem însă 360 de mii de entități economice în domeniul agriculturii. Dacă împărțim suma rămasă din subvenții vom vedea că fiecărei entități îi revin 48 de bani.

Care este suma totală a subvențiilor pentru 2010?

300 milioane de lei. În plus, va fi restituită diferența de la majorarea accizului la motorina folosită pentru agricultură. Accizul a fost majorat de la 750 până la 1125 de lei per tonă.

În afară de cota TVA aplicată în agricultură,

care a fost redusă, mai sunt și alte schimbări în politica fiscală pentru 2010?

Nu, alte schimbări nu sunt.

Țăranul ar putea să spună: ca să obții o subvenție trebuie proiect, mai este și concurs, așa că nu mai ajung să văd bani de la stat.

Dimpotrivă, numărul acelor care beneficia de suportul statului în 2010 va crește. Acesta-i unul din scopurile noastre: cât mai mulți oameni de afaceri din mediul rural să beneficieze de asistența statului. De aceea am și propus acest mecanism de selectare, unul echitabil, cu un acces cât mai larg pentru toți cei, care doresc și vor să facă agricultură performantă.

O altă direcție va fi stimularea creditării. Acei care vor beneficia de un credit și vor reuși să-l restituie la timp, vor beneficia de un grant, adică o finanțare nerambursabilă.

Țăranul va avea posibilitatea să obțină bani nu numai de la buget, dar din liniile de creditare, ca cele deschise cu sprijinul Fondului de Internațional de Dezvoltare a Agriculturii FIDA, cu o componentă de grant de 20%, RISP, care la fel are componenta de 20% de grant, Fondul de Investiții în mediul rural și suport pentru gospodăriile agricole. La anul viitor va exista un fond de garantare a creditării în agricultură. Fondul, creat de Guvern, vine în sprijinul celor care nu au ce depune în gaj, atunci când contractează un credit.

Se vorbea, pare-mi-se, de un fond de 100 milioane de lei?

Da. Acest fond este prevăzut de Planul de stabilizare și relansare a economiei Republicii Moldova. În anul viitor agricultorii vor putea primi nu numai bani de la buget, dar și de la Comisia Eu-

ropeană. Este vorba de un proiect direcționat spre stimularea activităților economice în mediul rural în sumă de 45 milioane de euro, dintre care 15 milioane de euro va fi alocată în 2010.

Mai există un program al Comisiei Europene în sumă de 15 mil. euro privind folosirea biomasei pentru încălzire, mai ales în centrele comunitare (școala, grădinița, primăria).

Vom vinde pământ străinilor?

Din 2010 se intenționează liberalizarea pieței funciare. Vom începe, deci, să vindem pământul străinilor?

Liberalizarea pieței va fi făcută pas cu pas și la prima etapă va fi condiționată. Ce ar însemna aceasta? Dacă o companie cu capital străin, înregistrată legal în Republica Moldova, va veni cu un proiect ce prevede deschiderea unei întreprinderi de procesare a laptelui, de exemplu, o companie care are piață de desfacere și export, ea ar trebui să aibă dreptul să cumpere terenuri agricole ca să-și asigure materia primă. Nu văd în asta nici un risc. Treptat vom ajunge și la o mai mare liberalizare.

Cum ați comenta afirmațiile acelor care spun că un minister de profil ar fi bine să fie condus de un specialist în domeniu, pentru a intra în esență?

Avantajul meu este că mai toată viața am fost în agricultură. Nu sunt agronom de specialitate, sunt inginer. Am lucrat însă la o întreprindere care produce tehnică agricolă și am știut ce înseamnă agricultura. În Guvernul din 1999-2001 am fost vicepremier, responsabil inclusiv de agricultură. Iar în ultimul Parlament am fost președintele al comisiei pentru agricultură și industria alimentară. Adică cunosc problemele țăranului.

Este foarte important să cunoști problemele.

Totuși nu cred că ar trebui să fii specialist în domeniul în care ești ministru. Este important să ai capacitățile manageriale și o viziune strategică.

Sunt lucruri care nu înțelegi de ce se întâmplă așa cum se întâmplă sau cum s-au întâmplat?

Sunt lucruri care nu le înțelegem cum de s-au întâmplat, pentru că, mă gândeam, în posturile cheie au activat oameni nu de pe aiurea, ci din Republica Moldova, dar i-a luat pe dinainte interesul. Importurile de carne, lapte, făină și alte produse au fost monopolizate. În fine, a fost în pierdere a fost producătorul local. Și nu numai el, dra noi toți. Am ajuns ca la un supermarket din Chișinău prețurile să fie mai înalte decât în Germania, Franța sau alte țări europene. Acest fapt vorbește despre foarte multe lucruri.

Să ne uităm și la achiziții. Este o crimă să achiziționezi produse de import pentru instituțiile publice. În toată lumea primul care este eligibil la achiziții publice este producătorul local. Nu este o discriminare. Banul public trebuie să fie folosit în interesul producătorului local.

Ce V-ați dori personal și ce ați ura sectorului agrar în 2010?

Ca țărani să fie mult mai fericiți. Să aibă posibilitate prin munca lor să câștige bani la noi în țară. Să fie siguri că tot ce vor produce le va aparține. Că nimeni nu le va interzice să dispună de proprietatea pe care vor acumula-o prin sudoarea frunții.

În anul 2010 să conștientizăm că prin eficiență noi putem să devenim mai bogați.

Ași vrea să le doresc la toți sănătate. Să se bucure de tot ceea ce fac.

Interviu realizat de Vlad Bercu.

ADMIRAL – un produs special contra păduchelui din San Jose

După datele statistice, la începutul anului curent, suprafețele plantate cu pomi fructiferi în Republica Moldova constituiau mai bine de 85 mii hectare, inclusiv 52 mii hectare - livezi de măr. Plantațiile de măr prezintă o cultură deosebit de importantă pentru economia republicii. Pe parcursul ultimilor ani au fost întreprinse un șir de măsuri de ordin legislativ, financiar, științific-practic în selecție și tehnologie, marketing ș. a. pentru revitalizarea și susținerea producerii fructelor de măr. În majoritatea cazurilor, rezultatele obținute arată o creștere însemnată a indicilor cantitativi la un hectar, care însă nu sunt urmați de cei calitativi și care determină competitivitatea mărului ca marfă pe piață. Ultimii sînt influențați și depind considerabil de sistemul fitosanitar de protecție aplicat contra numeroaselor specii de dăunători și boli.

Păduchile din San Jose (Quadraspidiotus perniciosus Comst.)

Păduchele din San Jose (калифорнийская щитовка) se numără una din cele mai periculoase specii de dăunători, care se înmulțesc în masă și dăunează în livezile de măr. Apărut în Moldova în anii 40 ai secolului trecut, păduchele din San Jose (mai departe în text PSJ) a căpătat o răspindire largă infestînd toate livezile din republică. Este un dăunător polifag de carantină, care atacă mai mult de 270 specii de plante lemnoase, prioritar pomii de măr, păr, gutui, piersic, coacăz, prun, vișin, cais, viță-de-vie ș.a. (Busuioc, M.N. Entomologie Aricolă. Chișinău: UASM, 2006). Păduchele din San Jose se hrănește și se dezvoltă pe toate părțile aeriene ale pomilor. Ca urmare ramurile copacilor se usucă, frunzele cad, fructele rămân nedezvoltate, pătate și deformate.

În condițiile republicii PSJ se dezvoltă în 2-3 generații pe an. Spre deosebire de alte specii de păduchi țestoși femelele PSJ eclozionatează larve primare (de vîrsta întâia), care sunt mobile, se răspîndesc în coroana pomilor în căutarea locului potrivit pentru hrănire.

În această perioadă larvele pot fi luate de vînt, păsări, insecte ș.a. și transportate la distanțe mari infestînd alte plantații. După fixare pe organele pomilor larvele primare secretă fire mătăsoase și substanțe ceroase din care se formează scutul protector. Iermează larvele de vîrsta întâia a generațiilor de vară pe tulpinile și ramurile pomilor. În primăvară, odată cu începutul dezmur-

guririi pomilor, larvele hibernante de vîrsta întâia prelungesc să se hrănească, năpîrlesc de două ori, după care se transformă în adulți (femele și masculi).

Femelele după împerechere cu masculii depun larve a primei generații de vară, care se mai numesc larve migratoare (бродяжки). O parte din larvele migratoare a primei generații trec în diapauză, altele se dezvoltă mai departe și dau naștere următoarei generații de vară.

Pentru controlul populațiilor păduchilor din San Jose, menținerea lor sub pragul de dăunare, există și sînt utilizare mai multe metode de combatere, care în ansamblu sînt extrem de costisitoare și nu de fiecare dată asigură o protecție reușită. Recent pentru combaterea păduchelui din San Jose a fost omologat preparatul Admiral 10EC, o moleculă nouă special creată de compania japoneză Sumitomo Chemical Agro Europe și distribuită în Moldova de Chemtura Europe Ltd.

Mod de acțiune.

Admiral 10EC este un juvenoid sintetic, cu conținut de s.a. piriproxifen, aparține grupului regulatorilor de creștere a insectelor cu acțiune hormonală. Hormonul sintetic juvenil pătrunde în organismul insectei prin intermediul tegumentelor, care servesc drept organe respiratorii. Hormonul sintetic juvenil are aceiași acțiune asupra dezvoltării insectelor ca și hormonul natural juvenil (JH) secretat de sistemul neuroendocrin. Ca parte componentă a complexului hormonal, JH reglează procesul de metamorfoză a larvelor în adulți. Anume excesul, neajunsul sau lipsa hormonului JH împiedică năpîrirea larvelor. Aplicarea produsului ADMIRAL provoacă dereglări în echilibrul conținutului de hormoni și ca urmare larvele per fară să atingă următoarea vîrstă a ciclului biologic de dezvoltare. Mai mult decît atît, ADMIRAL-ul are o acțiune puternică sterilizantă asupra femelelor reproducătoare. Modul de acțiune a hormonului JH și comportarea insectelor afectate se deosebește considerabil de cel al insecticidelor neuro-toxice, cum ar fi organofosfații, carbamatele și piretroizii. Juvenoidul ADMIRAL dispune de o selectivitate înaltă în mediul populat de insectele non-țintă: paraziți, prădători și acarifagi.

Mod de aplicare.

În Republica Moldova produsul Admiral este omologat pentru aplicare la măr contra larvelor PSJ de primăvara sau de vară (o dată pe an) în doză de 0,8 L/ha, cu norma de consum a soluției 800-1000 L/ha. Aplicarea preparatului Admiral contra păduchilor de San Jose în livezile de măr depinde de vîrsta biologică a insectei și gradul de infestare a pomilor. Mai sensibile la acțiunea preparatului sunt larvele primare (de vîrsta 1-a) după iernare și larvele migratoare de vară (бродяжки). Aceste vîrste coincid cu dezmugurirea pomilor în primăvară (Aprilie, 1-a decadă) și apariția larvelor primei generații de vară (Iunie). Produsul Admiral este compatibil și poate fi utilizat în amestec cu orice alte preparate.

Rezultate.

Produsul Admiral a fost testat pe parcursul a doi ani pe sectorul experimental de pomi de măr al Institutului de Pomicultură. Programul de încercări urmărea scopul de a determina și a stabili termenii și dozele posibile de aplicare, eficacitatea biologică și economică și desigur, impactul asupra producției, mediului și omului. Comparativ cu alte produse standard utilizate în experiențe, Admiral-ul sa dovedit a fi un produs de performanță cu particularități deosebite de combatere a păduchilor din San Jose.

Rezultatele obținute în urma testărilor efectuate arată (Tab.1), că produsul asigură o combatere eficientă a păduchelui din San Jose aplicat la măr, atît în primăvară (93,8%), cit și în vară (97,6%). Sa constatat, că produsul Admiral in-

Tabelul 1. Eficacitatea preparatului Admiral 10EC contra păduchelui din San Jose la pomii de măr,% (testari de omologare)						
Varianta	Tratament de primăvară (Aprilie)			Tratament de vară (Iunie)		
	2008	2009	Media	2008	2009	Media
Martor*	126,0	147,3	136,5	171	182	176,5
Standard	93,8	91,8	92,8	88,9	90,3	89,6
ADMIRAL -0,5 L/ha	90,2	88,9	89,6	92,7	91,6	92,2
ADMIRAL -0,8 L/ha	94,8	92,8	93,8	98,8	96,3	97,6

DMİ05 3,36 3,2 - 1,54 1,15 -

* - numărul mediu de PSJ pe Martor înainte de efectuarea tratamentului.

diferent de termenii de aplicare a asigură obținerea eficacității mai mari de 90%. Eficacitatea mai înaltă a Admiral-ului în perioada de vară se datorează apariției unui număr mai mare și răspîndirii mai abundente a larvelor pînă la fixare, scutului protector neformat și condițiilor climatice care favorizează dezvoltarea.

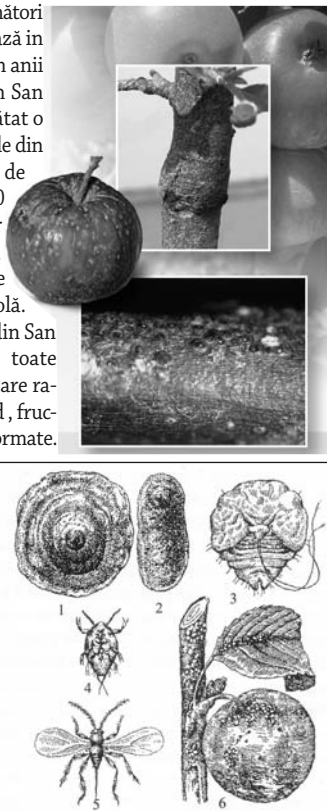
Testările Admiral-ului în livezile de măr în condiții de producere în zonele de Centru și Sud au confirmat rezultatele căpătate pe parcele mici (Tab.2).

Tabelul 2. Eficacitatea preparatului Admiral 10EC contra păduchelui din San Jose la pomii de măr,% (testări în producere 2009)						
Varianta	Tratament de primăvară (Aprilie)			Tratament de vară (Iunie)		
	Centru	Sud	Media	Centru	Sud	Media
Martor*	147,3	150	148,7	189,3	-	189,3
ADMIRAL - 0,8 L/ha	91,2	95	93,1	96,3	-	96,3

* - numărul mediu de PSJ pe Martor înainte de efectuarea tratamentului.

Aplicarea produsului Admiral în perioada dezmuguririi marului, contra larvelor de vîrsta I-a, pe fondalul de infestare de gradul III la Centru și IV la Sud, a asigurat combaterea lor respectiv pînă la 91,2 și 95%. Eficacitatea tratamentului de vară contra larvelor migratoare a fost mai înaltă decît cea de primăvară. În zona de Sud, preparatul Admiral a fost testat la soiurile de măr Golden și Aïdared cu grade diferite de infestare cu păduchi din San Jose. Sa concluzionat ca eficacitatea Admiralului depinde direct de gradul de infestare a pomilor în strînsa corelație cu dozele de preparat aplicate. Un avantaj important pentru preparatul ADMIRAL este încadrarea lui perfectă în sistemului intergeat de protecție a livezilor pentru controlul dăunătorilor. Produsul Admiral este compatibil și poate fi utilizat în amestec cu orice alte preparate.

Ion BUREȚ, doctor în științe agricole, director Chemtura Europe LTD

(Quadraspidiotus perniciosus Comst.): 1 - scutul femelei; 2 - scutul masculului; 3 - corpul femelei; 4 - larvă (prima vîrstă) migratoare; 5 - mascul; 6 - colonii de păduchi pe scoarță, frunză și fruct de măr (după Pospelov ș. a.)

Asigurarea riscurilor va acoperi pagubele produse de calamitățile naturale și va oferi o stabilitate financiară în afaceri

Asigurarea recoltei este un element extrem de important din planificarea de afaceri a fermierilor. Instabilitatea condițiilor climaterice, în special, impune apelarea la această formă de reducere a riscurilor, pentru a nu pierde investițiile și a asigura dezvoltarea afacerilor agricole. Agricultura, cu regret, este încă foarte mult dependentă de capriciile vremii. Situația este agravată și de faptul că nu toți fermierii dispun de capacități și tehnologii moderne care ar diminua impactul naturii, dar și a altor oameni, asupra muncii lor. În aceste condiții, asigurarea riscurilor în agricultură este o soluție care micșorează considerabil efectele schimbărilor climatice și a influenței umane. Pentru a oferi mai multe detalii despre asigurarea riscurilor în agricultură, i-am solicitat un interviu dl-ului Vasile Lungu, șeful Departamentului asigurări agricole din cadrul Societății Internaționale de Asigurări (S.I.A.), „MOLDASIG”.

Care sunt riscurile aferente sectorului agrar, asigurate de S.I.A. „MOLDASIG”?

Asigurarea în agricultură, de fapt asigurarea subvenționată, a început în anul 2005, odată cu adoptarea Legii cu privire la asigurarea subvenționată a riscurilor în agricultură. Potrivit legii, pentru ca agricultorii să recurgă la asigurarea riscurilor, care le pot periclita recolta, o parte din cheltuielile pentru asigurare o ia asupra sa statul. De la adoptarea Legii au fost propuse diferite variante privind cota, pe care statul trebuie să o achite. Inițial, cota subvenționării a constituit 50%. Însă pe parcurs cota subvenționării a ajuns să constituie 80% din valoarea primei de asigurare totale. Deci, 80% din prețul poliței de asigurare o achită statul și doar 20% – producătorul agricol. Așa cote de subvenționare în lume practic nu există. De regulă, subvenționarea se efectuează la nivelul de 50%. La noi s-a luat această decizie pentru a-i deprinde pe producătorii agricoli cu practicile de asigurare. S.I.A. „MOLDASIG” este acreditată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare pentru asigurarea riscurilor în agricultură. Și dacă în anul 2005, când am început să asigurăm riscurile în agricultură, volumul încasărilor a constituit doar câteva sute de mii de lei, atunci în anul 2008 cifra a crescut deja până la 35 mln lei. Producătorii agricoli au început să conștientizeze deja plusurile pe care le oferă asigurările.

În 2009

MOLDASIG a plătit gospodăriilor agricole indemnizații de asigurări de circa 19 mln lei

Volumul total al indemnizațiilor de asigurări plătite de Societatea Internațională de Asigurări „MOLDASIG” a constituit 18,892 mln de lei în anul 2009.

Fondurile au fost plătite în baza a 77 de contracte încheiate între companie și subiecții sectorului agricol, în cea de-a doua jumătate a anului 2008 și 2009, în cadrul asigurării subvenționate de către stat a riscurilor agricole. Cota de compensare a pierderilor pe plantațiile de semințe de rapiță a constituit 23,5% din suma totală, cea a grâului - 18,8%, floarea-soarelui - 10%. Aproximativ 30% din indemnizațiile totale de asigurări plătite în baza contractelor încheiate, au fost cele oferite proprietarilor de livezi cu mere. În total „Moldasig” a compensat pierderile de recoltă a culturilor cerealiere pe o suprafață de circa 4,8 mii, ca urmare a grindinii, înghețului și secetei, de asemenea a despăgubit două întreprinderi de creștere a porcilor, ca urmare a morții animalelor și a oferit compensații proiectului donator – care a suferit de pe urma furtului de echipamente agricole.

Cea mai mare parte a despăgubirilor pentru gospodăriile și culturile agricole a fost datorită pierderilor din cauza înghețurilor de primăvară pe suprafața de 121 hectare a unei livezi cu mere – circa 2 mln de lei (raionul Briceni), pierderile de pe urma înghețurilor de iarnă pe suprafața de 734 de hectare cu semințe de rapiță - 1,302 mln

lei (raionul Anenii Noi), pierderile din cauza secetei care a afectat 360 de hectare de floarea-soarelui - 945 mii lei (raionul Ocnița), pierderile de pe urma grindinii de pe suprafața de 99 de hectare de sfeclă de zahăr - 568 mii lei (raionul Drochia), pierderile cauzate de secetă de pe suprafața de 100 hectare de grâu - 339 mii lei (raionul Cahul).

În total pentru anul calendaristic 2009 SIA „Moldasig” a asigurat aproximativ 25 mii de hectare de terenuri agricole (în 2008 - 44 mii de hectare), astfel, cele de la grindină - 12,4 mii de ha (21 ha), înghețuri - 6,5 mii de a22 ha), secetă - 6,1 mii de ha (4,7 mii de ha). În acest an, agricultorii cel mai mult au asigurat de la grindină - grâul de iarnă (4,2 mii ha), floarea-soarelui (2,8 mii ha) și rapița de iarnă (2,5 mii ha), de la îngheț - rapița de iarnă (3,4 mii ha), grâul de iarnă (2 mii ha) și livezile (598 ha), de la secetă - floarea-soarelui (2,4 mii ha), grâul de iarnă (2,1 mii ha) și orzul (673 ha).

Potrivit opiniei experților companiei, declinul puternic de la 80% la 50-60% (în funcție de cultură), în ponderea subvențiilor de stat în domeniul asigurărilor, a condus la o scădere a asigurării și terenurilor agricole în Moldova. Acest lucru se datorează reducerii numărului de agricultori, care pentru prima dată, au dorit să asigure activele întreprinderilor lor. Cu toate acestea, multe gospodării agricole care au participat la procesul de asigurare a riscurilor în agricultură

Unul din obstacolele în dezvoltarea asigurării riscurilor în agricultură este starea financiară a producătorilor, care nu întotdeauna sunt în stare să achite nici cele 20% din prima de asigurare care le rămâne. Mai este actuală și problema conștientizării necesității asigurărilor, precum și suspiciunea față de unele companii de asigurări. Cu toate acestea, în Republica Moldova se constată o dinamică pozitivă a asigurărilor în agricultură.

Societatea Internațională de Asigurări „MOLDASIG” oferă posibilitatea de asigurare a recoltei culturilor agricole, a plantațiilor multianuale, a animalelor domestice și a păsărilor și a tehnicii agricole. Să luăm fiecare situație în parte. În cazul recoltei culturilor agricole, asigurăm împotriva următoarelor riscuri:

- secetă excesivă;
- căderi de grindină;
- scăderea temperaturilor sub nivelul biologic de rezistență a plantelor;
- spălarea semănăturilor agricole;
- furturi de praf (sufierea semănăturilor);
- incendierea spicoaselor.

Protecția de asigurare poate fi acordată pentru toate culturile agricole pe perioada lor de vegetație. În cazul plantațiilor multianuale, se oferă asigurare pentru plantațiile de vii, livezi, plantele etero-oleaginoase și alte plantații pepiniere, pomicele și viticole de distrugere

în anii anteriori și au primit despăgubiri, extind zonele și riscurile asigurate. Astfel, astăzi, gradul de acoperire a asigurării terenurilor agricole în toată Moldova este de mai puțin de 3 procente, în timp ce în Uniunea Europeană și America de Nord, acest nivel depășește 50 procente.

Societatea Internațională de Asigurări „MOLDASIG g” a fost cea care pentru prima dată a introdus în Moldova asigurarea riscurilor agricole, în ianuarie 2005. S.I.A. „MOLDASIG” a fost fondată în anul 2002 și este lider pe piața asigurărilor din R. Moldova. Cota pe piață a „MOLDASIG” în prima jumătate a anului 2009 a constituit 32,2%. Volumul primelor de asigurare atrase pentru această perioadă – 122,8 mln lei, plata – 89,3 mln lei, care au reprezentat 46% din totalul plăților de asigurare de pe piață. În 2008, SIA „MOLDASIG” s-a alăturat grupului de companii „Rosgosstrah”, care au primit în proprietate 80% din acțiunile companiei „MOLDASIG”, celelalte 20% sunt împărțite de trei fondatori: „Banca de Economii”, Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Î.S. „Poșta Moldovei”.

Grupul de companii „Rosgosstrah” este lider al pieței de asigurări din Rusia și unul dintre cele mai mari operatori de asigurări din Europa. Pe lângă SIA „MOLDASIG”, grupului de companii „Rosgosstrah” îi aparțin companii de asigurare din Ucraina și Armenia.

sau deteriorare ca urmare a grindinii și a înghețurilor de iarnă. În cazul plantațiilor tinere (care încă nu au intrat pe rod), suma asigurată se stabilește în funcție de valoarea cheltuielilor de plantare și întreținere până în momentul asigurării. Pentru plantațiile pe rod, suma asigurată se stabilește în funcție de valoarea de bilanț restantă.

În cazul animalelor domestice și a păsărilor, asigurarea se efectuează în caz de pieire sau sacrificare, dacă apare astfel de necesitate, în următoarele cazuri:

- boli;
- calamități naturale;
- accidente;
- suplimentar – în caz de furt.

Pot fi asigurate bovinele cu vârstele cuprinse între 4 luni și 10 ani; animalele de lucru (caii și măgarii), cu vârstele cuprinse între 4 luni și 15 ani; suinele, cu vârste de la 4 luni până la 4 ani; ovinele (oile, caprele), cu vârste de la 4 luni până la 7 ani și păsările, de la vârsta de o zi și până la 2 ani.

Pentru tehnica agricolă poate fi acordată protecție de asigurare pentru asigurarea de deteriorare sau distrugere totală în perioada de păstrare (între sezoane) și în timpul transportării dus-întors la locul de lucru. În această situație asigurăm împotriva arderii necontrolabile, descărcări electrice, explozii, scurt circuit în rețelele electrice; accidente rutiere; calamități naturale; accidente;

Când este cea mai indicată perioadă pentru asigurare?

De regulă, asigurarea culturilor agricole se efectuează după semănat. Însă, prin înțelegerea dintre părți, pot fi stabiliți și alți termeni, de exemplu pentru astfel de riscuri cum sunt înghețurile de iarnă, spălarea semănăturilor, furturi de praf, incendierea spicoaselor. Dacă asigurarea se efectuează cu subvenționarea riscurilor de producție în agricultură, atunci procesul de asigurare se finalizează în conformitate cu termenii indicați în legislație. Perioada de asigurare se finalizează din momentul recoltării culturilor agricole asigurate sau în alți termeni stipulați în contract.

Care este procedura de calcul a tarifului de asigurare?

Tariful de asigurare este suma de bază pentru calcularea primelor de asigurare. Aceasta se formează din trei indicatori principali: suprafața asigurată, pro-

ductivitatea planificată (media a productivității din ultimii trei ani) și prețul prognozat pentru producția asigurată. Acest tarif se stabilește de Asigurător în conformitate cu tarifele de bază pentru fiecare cultură, iar în dependență de riscul asigurat și probabilitatea producerii lui, în fiecare caz concret. Tariful de asigurare, după coordonarea lui cu Asiguratul se include în contractul de asigurare și se utilizează la calcularea primei de asigurare. La asigurarea recoltei culturilor agricole cu subvenționarea riscurilor de producție în agricultură (S.I.A. „MOLDASIG” este acreditată de a efectua astfel de asigurări), Asiguratul achită 40-50% din suma calculată a primei de asigurare, iar 50-60% din primă i se achită Asigurătorului din bugetul de stat.

În cazul producerii riscului asigurat, după primirea avizului cu privire la acest risc, se formează o comisie specială, cu participarea obligatorie a reprezentantului Asiguratului. Comisia stabilește nivelul de influență a riscului asigurat asupra recoltei culturii afectate după o metodă specială. Dacă stabilirea pagubei este imposibilă, atunci în act se indică următorul termen de estimare a pagubelor, de regulă el coincide cu recoltarea culturii agricole. Calcularea definitivă și plata despăgubirilor de asigurare (în afară de influența temperaturilor joase, furtunilor de praf) se efectuează după finalizarea recoltării și constituie 80% din suma daunei. Plata despăgubirilor de asigurare produse de temperaturile joase, furtunile de praf și spălarea semănăturilor se efectuează în mărimea cheltuielilor ce au fost efectuate de Asigurat pe suprafețele afectate, imediat după perfectarea actului de constatare a pagubelor.

Vreau să mă refer din nou la asigurarea subvenționată. Acest model prezintă un avantaj indiscutabil și se rezumă la formarea fondurilor de asigurare la care participă atât producătorii agricoli, cât și statul. Pe de o parte – crește rolul și responsabilitatea asigurătorilor profesionali în asigurarea riscurilor agricole, estimarea reală a pagubelor produse de calamitățile naturale, iar pe de altă parte – producătorii agricoli asigurați sunt obligați să respecte cerințele agrotehnice de cultivare a culturilor agricole și de creștere a animalelor domestice.

La ora actuală este foarte importantă atragerea producătorilor agricoli în procesul de asigurare, dar și educarea culturii de asigurare. Asigurarea riscurilor va acoperi pagubele produse de calamitățile naturale și le va asigura o stabilitate financiară în afaceri, ceea ce în condițiile economiei de piață este foarte important. Prin intermediul subvențiilor în acest domeniu apar posibilități de a influența producătorii agricoli să utilizeze tehnologii noi cu o cultură de producere ridicată, sunt stimulate dezvoltarea ramurilor prioritare ale agriculturii și menținute la un nivel stabil volumul de producere și, ca rezultat, starea economico-financiară a întreprinderilor.

Svetlana BORȘCI

Nivelul cuprinderii cu asigurare a culturilor agricole în anul 2007, %

Culturile	Suprafețele pe riscuri asigurate, ha				
	Suprafața semănată(mii, ha)	Grindină	Secetă	Îngheț de iarnă	Îngheț de primăvară
Grâu de toamnă	374	3,6	2,0	4,1	-
Orz de toamnă	68,7	2,0	1,6	4,1	-
Rapița de toamnă	59,6	3,8	1,9	31,3	1,7
Livadă	111,0	0,9	-	-	0,8
Struguri	137	0,2	-	-	-
Porumb	491,5	0,2	-	-	-
Floarea-soarelui	195,2	2,2	-	-	-

Asocierea producătorilor din condițiile de bază pentru

grupul asociat pentru irigarea terenurilor agricole obține un șir de privilegii și beneficii

În pofida numeroaselor avantaje, până în prezent au fost create și funcționează abia 32 Asociații ale Utilizatorilor de Apă pentru irigații

Datorită amplasării sale geografice, dar și a efectelor schimbărilor climatice, Republica Moldova este expusă calamităților naturale. Frecvența mare a anilor secetoși și cu temperaturi extreme face ca producția agricolă potențială să fie semnificativ mai mică decât în Vestul Europei.

Pentru obținerea recoltelor relativ stabile, în condițiile Moldovei, sunt necesare precipitații anuale de 750-800 mm. Datele statistice atestă în ultimii ani un deficit acut de precipitații naturale, mai ales în regiunile de centru și de sud. Practicarea agriculturii în aceste condiții este problematică fără aplicarea irigației. În pagina 4 este prezentată frecvența sectelor din ultimii 10, care au afectat Moldova.

Un alt fapt care necesită să fie menționat este asigurarea slabă a țării cu resurse de apă. Capacitatea de irigare din surselor de apă existente este de circa 700 mii hectare. În același timp, pentru asigurarea securității alimentare a țării este necesară obținerea unor recolte stabile pe terenuri irigabile de pe o suprafață de 300 mii hectare.

Este necesară asigurarea cu irigații, la prima etapă, a plantațiilor de livezi intensive și super-intensive pe o suprafață de circa 40 mii hectare, a plantațiilor de viță de vie pe o suprafață de 30 mii hectare, a plantațiilor legumicole și leguminoase pe o suprafață de 70 mii hectare, de culturi furajere – 100 mii hectare, culturi tehnice – 20 mii hectare și culturilor de prima grupă – 40 mii hectare.

În anul 2008 au funcționat 83 de stații de pompă (subordonate Agenției „Apele Moldovei”), care au asigurat irigarea a 57 mii hectare. Suprafața totală irigată în anul 2008 a constituit 23.6 mii hectare, iar în perioada ianuarie - iulie anul 2009 - 29.2 mii hectare.

Utilizarea și gestionarea sistemelor existente de irigații este dificilă de către agenți economici aparte. Din acest motiv este optimă aso-

cierea producătorilor agricoli. Necesitatea asocierii pentru irigarea culturilor reiese dintr-o multitudine de factori: economici, sociali, ecologici, tehnici, etc. În ansamblu, grupul asociat pentru irigarea terenurilor agricole obține un șir de privilegii și beneficii. Cu toate acestea, cooperarea / asocierea are o răspândire limitată. Actualmente, în Republica Moldova sunt înregistrate doar 32 de Asociații ale Utilizatorilor de Apă (AUA) pentru irigare.

Pentru a elucida starea actuală a AUA, precum și de a puncta perspectivele lor de dezvoltare, Federația Națională a Agricultorilor din Moldova AGROinform și CNFA a realizat un studiu tematic, care a cuprins 29 din cele 32 de AUA existente.

Rezultatele acestui studiu au fost prezentate în cadrul unei mese rotunde, organizată la începutul lunii decembrie 2009.

Andrei Zbancă, expert în agrobusiness, unul din autorii studiului, a menționat în cadrul mesei rotunde, că cele 29 de AUA vizate de studiu au acoperit, către luna august 2009, o suprafață irigabilă de cca. 8.2 mii ha. Cele 29 de AUA au fost fondate de către **1,723 de membri**. Către luna August 2009 numărul membrilor AUA a crescut cu **52.9%** și constituie **2,634 de membri** (inclusiv 23 persoane juridice și 2,611 persoane fizice).

Însă, numai 20 AUA din total sunt conectate la sisteme de irigare centralizate (administrare de către Agenția de Stat „Apele Moldovei”) cu suprafața irigabilă de **2,314 ha** ceea ce constituie doar **5%** din potențialul sistemelor de irigare la care se referă. În anul 2008 de serviciile de irigare ale AUA au beneficiat **622 membri** sau **23.6%** din total. În perioada Ianuarie – August 2009 numărul membrilor care au beneficiat de serviciile AUA s-a majorat cu **80.2%** și a constituit **1,121 membri** (39% din totalul membrilor).

Se constată o tendință pozitivă și un interes în creștere în rândul fermierilor pentru irigarea culturilor agricole

Analizând structura clienților AUA constatăm, că cea mai mare pondere o dețin beneficiarii cu suprafața terenurilor agricole mai mică de 3 hectare (fermierii mici) ce constituie 51.2%, exploatațiile agricole (fermierii medii) cu suprafața terenurilor cuprinse în limitele 3-10 hectare – 45.1% și 10-50 hectare – 2.1%, iar fermierii mari

(suprafețe consolidate mai mare de 50 hectare) – 1.6%. **Preponderent, în cadrul AUA de servicii beneficiază fermierii mici și medii în proporție de 98.4%.**

În cazul analizei structurii suprafețelor irigate pe clienți, constatăm un tablou diferit cu cel al beneficiarilor AUA, deoarece cea mai mare pondere în suprafețele irigate o dețin fermierii mari 52.7% (suprafețe mai mari de 50 hectare), iar fermierilor mici și medii le revine doar 47.3% din suprafața irigată.

Dacă e să ne referim la componența terenurilor irigate (3,540 hectare) în dependență de culturile agricole cultivate, atunci constatăm, că în

agricoli pentru irigare este una asigurarea unor recolte stabil-înalte

cadrul AUA beneficiarii preponderent irigă suprafețele cultivate cu legume 1,936 hectare (54.7%), urmate de culturile de câmp 1,282 hectare (36.2%), plantațiile multianuale 192 hectare (5.4%) și cartof 131 hectare (3.7%).

Cele 29 AUA menționează că necesită investiții pentru eficientizarea lucrului de irigare a terenurilor și de creștere a suprafețelor de irigare. Suma cumulativă a necesarului de investiții pentru dezvoltarea doar a celor 29 AUA intervievate constituie peste **26.1 milioane lei**. Cele mai solicitate domenii de asistență financiară sunt: crearea bazinelor de acumulare a apei pentru irigare, procurarea pompelor, crearea traseelor pentru irigare, instalații de irigare și contorizarea beneficiarilor în cadrul AUA. Necesarul asistenței financiare pentru zonele de dezvoltare ale republicii constituie următoarea structură: zona de nord – 20.2%, zona de centru – 50.1% și zona de sud – 29.7%.

Autorii studiului au analizat și asistența financiară de care au beneficiat AUA pentru creare și dezvoltare. Un rol important în acest proces revine proiectelor investiționale și organizațiilor donatoare. În ultimii cinci ani, doar 16 AUA au beneficiat de asistență financiară (granturi și fonduri investiționale sociale cu element de grant). Suma asistenței financiare a constituit **15,765 mii lei** (inclusiv: Programul IFAD – 13,800 mii lei, FAO – 972.6 mii lei și alți donatori 990.8 mii lei). Sunt de menționat și subvențiile oferite de stat pentru compensarea consumurilor de pompare și irigare a terenurilor agricole. Aceasta a contribuit substanțial la creșterea suprafețelor irigate și la utilizarea mai eficientă a capacităților de irigare ale AUA. În anul 2009 potențialul de irigare ale celor 29 AUA este utilizat la **42.9%** (zona de nord – 59.7%, zona de centru – 58% și zona de sud – 19.5%), anul 2007 - doar **27.2%** și în anul 2008 - **40.9%**.

AUA au beneficiat de subvenții la compensarea cheltuielilor de pompare a apei din Fondului de stat destinat subvenționării irigației, iar ponderea lor a constituit: a. 2006 - **8.7%**, a. 2007 - **7.2%** și a. 2008 - **8.5%** din total.

Pentru perfecționarea și eficientizarea creării și dezvoltării AUA autorii studiului propun următoarele măsuri:

1. Perfecționarea cadrului legal pentru crearea și dezvoltarea Asociațiilor

- La momentul actual, în legislația Republicii Moldova nu există un act legislativ care ar reglementa procesele de constituire, activitate și dizolvare (lichidare) a unor organizații constituite de utilizatorii de apă pentru irigație care beneficiază de serviciile unui sistem de irigație cu o arie relativ mare de cuprindere din punct de vedere al numărului de beneficiari;
- Adoptarea unei legi ar stimula asocierea utilizatorilor de apă pentru irigații va reglementa principiile și procedurile de organizare, activitate și suspendării activității Organizațiilor utilizatorilor de apă pentru irigație, domenii până în prezent nereglementate;
- Actul legislativ va trebui să asigure (i) integritatea fizică a sistemelor de irigație; (ii) asigurarea echitabilă a intereselor tuturor utilizatorilor din aria inclusă în sistemelor de irigație; (iii) mecanismul de întreținere (reparații, modernizare, pază, etc.) a sistemului de irigare în stare funcțională; (iv) transferul fizic a proprietății statului (infrastructurii de irigare) în folosința AUA pe un termen lung;
- Stimularea creării și dezvoltării asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigare va contribui la utilizarea eficientă a infrastructurii de irigare pe terenurile parcelate;
- Ajustarea sistemului de subvenționare a în domeniul irigației în așa fel încât să se subvenționeze nu numai irigarea dar și lucrările de întreținere și deservire a sistemului unic de irigare, aceasta ar stimula utilizatorii să investească și resursele proprii ale utilizatorilor.

2. Dezvoltarea capacităților de administrare a AUA

Dezvoltarea în continuare a procesului de asociere a utilizatorilor de apă necesită dezvoltarea capacităților acestora în administrarea lor. În acest context se cere personalul actualelor și viitoarelor AUA să

participe la instruirii tematice al căror scop este să contribuie la dezvoltarea și consolidarea AUA.

Pentru fortificarea și perfecționarea managementului AUA pentru irigare este necesar de implementat instruirii și asistență pentru AUA și membrii lor în următoarele domenii:

- Organizarea și managementul în cadrul AUA: irigațiile ca afacere;
- Managementul financiar, evidența contabilă și raportarea financiară către membri;
- Utilizarea și menținerea infrastructurii de irigare;
- Administrarea serviciilor de irigare, proceduri și contracte.

3. Accesarea de fonduri de către AUA pentru sprijinul material (echipamente, reabilitare)

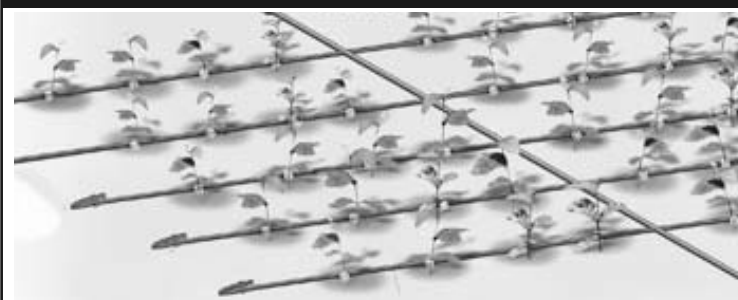
Sprijinul financiar de stat și al proiecte donatoare pentru crearea și dezvoltarea AUA urmează a fi acordat numai când aceste organizații întrunesc anumite cri-

terii de eligibilitate, și anume:

- Să gestioneze infrastructura de irigare amplasată în cadrul sectoarelor lor, pentru care s-a făcut cererea de finanțare;
- Să fie pe deplin funcționale și să se conformeze sub-criterii, cum sunt: un Consiliu de Administrație ales, personalul angajat, un regulament de organizare și funcționare intern adoptat, un personal administrativ de decizie separat de cel de execuție, o rată înaltă de strângere a cotizației de la membri;
- Să aibă un contract încheiat pe o perioadă îndelungată cu furnizorul de apă pentru irigații pentru sectoarele pentru care se face cerere;
- Să dovedească că cererea pentru finanțări este aprobată de Adunarea Generală;
- Suprafețele de irigare să fie amplasate în zone de irigare economic viabile, adecvate infrastructurilor operaționale de irigare;
- Să colecteze cu regularitate fonduri de la membri în vederea menținerii echipamentelor și înlocuirii lor.

Sistem de irigare prin picurare

“VILORA-V.S.” S.R.L.

S. Stolniceni, r-nul Edineț

Vinde sistem funcțional de irigare prin picurare pentru suprafața de 11 hectare cu schema de plantare 1,4 metri între rânduri. Sistemul include pompă Bauer, filtre, țevi în complet.

Preț negociabil

Telefon: 069107829 Tel/fax: 0 246 63382

Principalele măsuri de politică fiscală pentru anul 2010

La 17 decembrie 2009, Parlamentul RM a adoptat legea privind modificarea și completarea unor acte legislative, care țin de realizarea politicii bugetar-fiscale în anul viitor. Principalele măsuri de politică fiscală pentru anul 2010 vizează următoarele:

Impozitul pe venit

Majorarea mărimii scutirii anuale personale cu 900 lei, de la 7200 lei la 8100 lei;

Majorarea mărimii scutirii anuale pentru persoanele întreținute cu 120 lei, de la 1680 lei la 1800 lei;

Extinderea scutirii anuale pentru persoanele întreținute față de tutore și curatorul minorilor în vîrstă de la 14 la 18 ani de rînd cu înfietorul;

Extinderea termenului cu 5 ani privind neimpozitarea venitului sub formă de dobîndă obținut de la depozite bancare, valori mobiliare corporative de către persoane fizice și juridice;

Extinderea termenului cu 5 ani privind neimpozitarea venitului sub formă de dobîndă obținut de la depunerile membrilor pe conturile de economii personale în asociațiile de economii și împrumut;

Majorarea cotei impozitului pe venit obținut din cîștigurile de la jocurile de noroc, de la 10% la 18%.

TVA

Introducerea cotei reduse a TVA de 8% la producția agricolă primară în schimbul cotei standard a TVA de 20%;

Majorarea cotei reduse a TVA la gazele naturale și gazele lichefiate importate, livrate pe teritoriul republicii, de la 5% la 6%;

Scutirea de TVA a serviciilor de înregistrare de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și de furnizare a informației din registrele de stat respective;

Extinderea restituirii TVA la investițiile capitale efectuate în tractoare agricole și forestiere;

Unificarea regimului fiscal pentru asistența investițională și tehnică, prin aplicarea doar a cotei zero a TVA la livrarea mărfurilor,

serviciilor destinate realizării proiectelor respective.

Accize

Majorarea cotelor accizelor la bere (cu 25%), la țigările cu filtru (de 4 ori – componenta ad valorem), la benzină și derivatele acesteia, motorină (cu 50%), la parfumuri și apă de toaletă, la articolele de bijuterie (de 3 ori), la autoturismele de lux (de 2 ori);

Introducerea accizelor la articolele de cristal (de 55%);

Majorarea cotelor accizelor la producția vi-

nicolă, băuturile alcoolice tari și băuturile slab alcoolice, aparatură electronică, alte autoturisme decât cele de lux (cu 3,1% – componenta în sumă fixă);

Introducerea accizului la articolele de bijuterie care se realizează în întreprinderi comerciale și lombarduri și nu dispun de documente justificative ce confirmă achitarea accizelor.

Impozitul pe bunurile imobiliare

Implementarea etapei a doua a sistemului de impozitare a bunurilor imobiliare la valoarea de piață:

garajele și terenurile pe care acestea sînt amplasate și loturile întovărășirilor pomicole cu sau fără construcțiile amplasate pe ele ale persoanelor fizice; bunurile imobiliare cu destinație comercială și industrială ale persoanelor juridice;

Calcularea impozitului pe bunurile imobiliare estimate la valoarea de piață de la gradul de finisare a construcției acestor bunuri de 50% în schimbul a 80%;

Excluderea coeficienților de majorare a

cotei impozitului pe bunurile imobiliare cu destinație locativă, amplasate în municipii și orașe (estimate la valoarea de piață).

Taxe locale

Majorarea cotei maxime a taxei pentru amenajarea teritoriului (de 2 ori);

Majorarea cotei maxime a taxei pentru unitățile comerciale și de prestări servicii de deservire socială (cu 50%);

Majorarea cotei maxime a taxei pentru amenajarea localităților din zona de frontieră care au birouri (posturi) vamale de trecere a frontierei vamale

pentru autobuze, microbuze, camioane, tractoare cu remorcă, de la 10 lei la 40 lei, prin anularea acesteia pentru autoturisme, tractoare și altă tehnică agricolă, motociclete, scutere;

Finalizarea implementării principiilor de descentralizare administrativă și administrare fiscală locală, prin atribuirea Serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale a funcțiilor de administrare fiscală executate de primăria mun. Chișinău și Bălți, de la 01.01.2011.

Taxe rutiere

Majorarea cotelor taxelor rutiere la autoturismele înmatriculate în Republica Moldova, prin distribuirea proporțională a influenței asupra infrastructurii rutiere;

Majorarea cotelor taxei pentru folosirea zo-

nei de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților pentru amplasarea obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere (de 2 ori).

Alte măsuri

Dublarea cuantumului taxei de licență pentru activitatea în domeniul jocurilor de noroc;

Implementarea prețului minim de comercializare a băuturilor alcoolice tari în comerțul cu ridicata și cu amănuntul;

Specificarea categoriilor de agenți economici care nu sînt obligați să instaleze terminale POS: cei care nu efectuează achitări în numerar sau care își desfășoară activitatea în localitățile rurale.

**Direcția Politică și
Legislație Fiscală, MF**

AGROinform oferă finanțări pentru activități de marketing

Federația Națională a Agricultorilor din Moldova „AGROinform” oferă finanțări pentru activități de marketing, din contul liniei de creditare proprii, gestionată de întreprinderea de microfinanțare „MicroInvest” S.R.L.

Finanțarea este eligibilă pentru următoarele domenii:

- ✓ controlul calității produselor agricole;
- ✓ depozitarea/păstrarea producției agricole;
- ✓ sortarea/calibrarea producției agricole;
- ✓ procesarea producției agricole;
- ✓ ambalarea și etichetarea/marcarea producției agricole.

Pentru potențialii beneficiari sunt aplicate următoarele condițiile de finanțare din contul liniei de creditare AGROinform:

1. Cooperative de marketing - credite în mărime de până la 50,000 EURO, oferite la o rată a dobânzii de 16% anual*;
2. Membrii cooperativelor - credite în mărime de până la 25,000 EURO și rata dobânzii de 18% anual*;
3. Antreprenori - credite în mărime de până la 10,000 EURO (excepții poate fi suma de până la 20,000 EURO când afacerea are un impact economic și social avansat și este preponderent orientat în dezvoltarea activităților de post-recoltare) și rata dobânzii de 18% anual*;
4. Clienții ce vor contracta creditul sunt obligați să asigure cu gaj în mărime corespunzătoare și poartă deplină răspundere pentru rambursare acestuia.

Procedura de accesare a finanțărilor este următoarea:

1. Potențialii beneficiari trebuie să se adreseze la organizațiile Regionale AGROinform sau la oficiul național de coordonare.
2. Specialiștii AGROinform selectează clienții și îi asistă în perfectarea Planului de Afaceri.
3. Specialiștii AGROinform vor acorda asistență beneficiarilor la conlucrarea cu ofiterii de creditare ai „Microinvest” S.R.L. pentru pregătirea documentelor necesare Dosarului de Creditare.
4. Creditele vor fi aprobate și eliberate într-o lună din momentul depunerii Dosarului la Comisia de Creditare.

Informații suplimentare pot fi obținute la numărul de telefon (22) 23 77 30.

* la debursarea creditelor „Microinvest” S.R.L. aplică un comision unic.

2010 – an al cuceririi piețelor europene

Producători agricoli din sudul republicii își propun pentru anul 2010 să inițieze exporturi de struguri de masă în stare proaspătă pe piața europeană. Un exemplu de succes ar putea fi cel al SRL „Podgoreni” din localitatea Lingura, Cantemir, care și-a stabilit ca prioritate să pătrundă pe piețele din Cehia, Germania și Polonia. Mai mult ca atât, această întreprindere a demarat deja negocieri cu parteneri din cele trei state, iar recent a obținut certificatul de siguranță alimentară GLOBALG.A.P.

În aceste zile, când muncile câmpului s-au încheiat, iar de viitorul sezon agricol ne mai desparte încă o iarnă lungă și grea, angajații SRL „Podgoreni” planifică construcția unor sere. Aceștia urmează să instaleze, până în primăvară, un număr total de nouă sere cu suprafața a câte 360 metri pătrați fiecare. Serele sunt prevăzute pentru a produce roșii și castraveți anul ămprejur. Totuși, nu doar serele sunt preocuparea de moment a conducerii acestei întreprinderi, mai ales, că zilele trecute a intrat în posesia certificatului GLOBALG.A.P.:

„Am avut nevoie de acest certificat pentru a pătrunde mult mai ușor pe piața europeană, explică Stanislav Balan, directorul întreprinderii. - Noi am început să stabilim contacte cu parteneri din România, Cehia și Germania, iar când le-am spus că am obținut deja certificatul GLOBALG.A.P., ei au început să negocieze cu mai multă încredere.”

Potrivit directorului SRL „Podgoreni”, implementarea standardului de siguranță alimentară a început, acum, doi ani, odată cu sădirea butașilor și a finalizat în momentul obținerii primei recolte, adică în 2009. Pe cele 29 ha de plantații noi de viță de vie sunt cultivate soiuri de masă timpurii, semi-timpurii și târzii, precum - Codreanca, Cardinal, Caraburnu, Thompson Seedless și Italia. Activitățile practice de implementare a standardului s-au axat pe aplicarea metodelor moderne de gestionare și îngrijire a viței de vie, crearea de facilități pentru angajați, controlul și evidența strictă a calității lucrărilor agrotehnice. Totodată, în anul 2008 a fost procurat și instalat un sistem modern de irigare prin picurare ce permite irigarea în întregime a celor 29 ha în decursul a 24 de ore, cu aprovizionarea fiecărui butuc cu câte 15 litri de apă.

„Concomitent, a fost asigurat un mod de recoltare a strugurilor conform cerințelor, în lăzi speciale, ce asigură crearea condițiilor sanitare, pentru ca produsul să fie menținut curat și ecologic, adaugă Stanislav Balan. – De asemenea, are loc înregistrarea și evidența strictă a tuturor lucrărilor agrotehnice efectuate în vii. Părerea mea e că aceste cerințe sunt corecte, consumatorul european sau de oriunde în lume este în drept să ceară un produs bun, calitativ și competitiv, ca să fie sigur că dacă consumă ceva provenit din Republica Moldova nu se va contamina cu nimic”.

În anul 2009, SRL „Podgoreni” a obținut o recoltă medie de 8-10 t/ha de struguri de masă care au fost comercializați pe piețele din Federația Rusă, Ucraina, Belarus, precum și pe piața autohtonă. Volumul total al exportului

de struguri de masă efectuat de această întreprindere în anul 2009 se cifrează la circa 80 de tone. Pentru viitor, reprezentanții întreprinderii își propun să cucerească piața europeană și să extindă suprafețele de viță de vie cu soiuri de masă până la 60 ha. Ei speră că, datorită folosirii sistemelor de irigare și asimilării tehnologiilor moderne, se va reuși sporirea recoltei până la 20-25 tone/ha.

„Sperăm că pe viitor tot mai mulți producători de struguri de masă vor reuși să implementeze sistemul GLOBALG.A.P., pentru a ieși împreună pe piața europeană și a ocupa un loc de frunte, menționează Stanislav Balan. - Unul din factorii importanți pentru succesul nostru este faptul că în procesul de implementare a standardului GLOBALG.A.P. au avut loc instruirii pentru echipa de angajați care au devenit mai calificați și mai conștienți. De asemenea, am beneficiat de asistență de înaltă calificare din partea companiei americane CNFA, finanțată de USAID. Pe viitor, CNFA ne va acorda consultanță în domeniul creșterii legumelor în spații protejate și a strugurilor de masă, precum și în cel al tehnologiilor post-recoltare a acestora din urmă.”

Printre planurile pe anul 2010 ale întreprinderii se mai numără construcția unui depozit frigorifer pentru răcirea și păstrarea produselor proprii, precum și ale altor producători agricoli. SRL „Podgoreni” preconizează să înceapă producerea și comercializarea pe piața autohtonă a tomatelor și castraveților în stare proaspătă din primăvara anului 2010. Același agent economic își face planuri și pentru o altă activitate a sa nu mai puțin importantă din domeniul producerii fructelor deshidratate.

„Producerea și comercializarea fructelor uscate are un viitor bun, consideră Stanislav Balan. - Sunt foarte solicitate pe piață, mai ales, că noi produceam anterior cantități mari de fructe în stare proaspătă și nu reușeam să le vindem. De aceea, am hotărât să le uscăm și să le păstrăm calitatea în același timp. Noi uscăm, în special, prune, cireșe, mere și pere. Dorim să majorăm volumul de producție măcar până la 300 de tone anual. Pe piața autohtonă vindem în cantități mai mici, iar circa 60 la sută din producție o exportăm. Deținem certificatul european HACCP pentru produsele deshidratate. Purtăm negocieri cu un șir de țări europene și sperăm că pe viitor vom exporta și în Germania, Elveția, Franța.”

SRL „Podgoreni” a fost fondată în aprilie 1999. În prezent, întreprinderea gestionează 600 ha de teren agricol, din care 215 ha sunt teren arabil, 65 ha - livezi, 280 ha - plantații de viță de vie de soiuri tehnice și 40 ha - de viță

În numai cinci ani de la fondare, SRL „Podgoreni” a devenit un furnizor important de materie primă pentru industria vinicolă și cea de prelucrare a fructelor și legumelor, precum și pentru piața de consum de fructe proaspete.

de vie de soiuri de masă. Principalele direcții de activitate sunt producerea și comercializarea fructelor și strugurilor în stare proaspătă, fructelor și legumelor deshidratate și a cerealelor, precum și comercializarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților. În numai cinci ani de la fondare, SRL „Podgoreni” a devenit un furnizor important de materie primă pentru industria vinicolă și cea de prelucrare a fructelor și legumelor, precum și pentru piața de consum de fructe proaspete. În anul 2004, întreprinderea a construit o fabrică modernă de producere a fructelor deshidratate.

De menționat că certificatele internaționale de siguranță alimentară sunt o condiție obligatorie pentru comercializarea producției proaspete în țările Uniunii Europene. Până acum, doar 12 întreprinderi din Republica Moldova au obținut asemenea certificate, iar altele 15 implementează la ora actuală sistemul de securitate HACCP, majoritatea acestora beneficiind de asistență din partea CNFA. În același timp, numărul companiilor moldovenești care efectuează în prezent exporturi în Uniunea Europeană mai este încă de ordinul unităților.

Statul a prelungit subvenționarea pentru asigurarea riscurilor de producție în agricultură cu încă doi ani

Termenul de acordare a subvențiilor din partea statului la asigurarea riscurilor de producție în agricultură a fost prelungit până la 31 decembrie 2012.

Inițial, termenul de subvenționare a primelor de asigurare a fost prevăzut pentru cinci ani și urma să expire la 1 ianuarie 2010, odată cu intrarea în vigoare a Legii cu privire la asigurarea subvenționată a riscurilor

de producție în agricultură din 2004.

Inițiativa prelungirii termenului de subvenționare aparține Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. „Analiza situației privind evoluția asigurărilor agricole subvenționate în perioada 2005-2009 denotă un interes deosebit din partea producătorilor agricoli pentru acest tip de asigurare. Acest lucru se datorează, în primul rând, cotei de subvenționare din partea statului a primei de asigurare”, a spus Dumitru Todoroglo, președintele comisiei parlamentare agricultură și industrie alimentară.

Automobiliștii vor achita câte 40 de lei la fiecare trecere a frontierei

De la 1 ianuarie 2010, pentru trecerea frontierei Moldovei automobiliștii vor trebui să achite 40 lei (\$3,3). Această modificare se conține în bugetul pe 2010 și este prevăzută de Programul de stabilizare și relansare economică a Moldovei pe 2009-2011.

Solicitat de INFOTAG, șeful de direcție la Serviciul Vamal, Vladislav Șveț, a spus că, deși vama este responsabilă pentru încasarea acestor bani, taxa în cauză nu este una vamală și se referă la bugetul local.

"Anterior banii erau colectați de persoane speciale de la primărie la punctele de trecere, în prezent de acest lucru se ocupă colaboratorii vamali. Potrivit noilor pre-

vederi, taxa se aplică la toate mijloacele de transport", a spus Șveț.

Până în septembrie 2009 taxa de frontieră în bugetele locale nu se aplica pentru toți, nu peste tot și numai la frontiera de nord a republicii. La moment vamiștii cer achitarea la casele bancare de la vamă a câte cinci lei pentru toate tipurile de transport spre toate direcțiile.

Anterior președintele comisiei parlamentare pentru economie, buget și finanțe, Veaceslav Ioniță, a declarat că "odată cu schimbarea șefului Inspectoratului Principal Fiscal de Stat încasările zilnice s-au dublat, rămâne de schimbat șeful Serviciului Vamal și veniturile vor crește și mai mult".

Săptămâna trecută directorul Serviciului Vamal Viorel Melnic a fost demis prin hotărâre de Guvern, iar în locul lui a fost numit Tudor Balițchi, care anterior nu a avut de-a face cu organele vamale.

Uniunea Transportatorilor și Drumarilor promite

Biletele de autobuz pe rute interurbane și internaționale nu se vor scumpi în timpul apropiat

Prețul biletelor la rutele interurbane și internaționale de autobuz va rămâne neschimbat la începutul anului 2010, a comunicat pentru INFOTAG directorul Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din R. Moldova, Eugen Dațco.

El a precizat că modificarea costului de călătorie depinde de cursul leului, de prețul la combustibil și de accizele la acesta.

Potrivit ministrului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, Anatol Șalaru, majorarea taxelor vamale la intrarea și ieșirea din Republica Moldova nu va influența prețul biletelor.

"Moldova nu poate controla de sine stătător prețul biletelor la cursele internaționale. De exemplu, biletul spre Moscova cuprinde câteva părți. Adică în prețul său este inclus costul pentru trecerea pe teritoriul Ucrainei și Rusiei. Aceste țări însă își stabilesc prețul lor", a explicat el.

Ministrul a menționat că în 2010 se planifică reabilitarea drumului Orhei-Rezina și Chișinău-Giurgiulești, "care are o importanță vitală pentru dezvoltarea regiunii de sud a țării".

"Îmbunătățirea infrastructurii drumurilor va contribui la atragerea investițiilor, turiștilor, la creșterea volumelor de mărfuri în tranzit", a spus el.

Datoria ÎS Combinatul Național-Vin va fi transformată în investiție publică

Cele 3,67 mln dolari, datoria ÎS Combinatul Vitivinicol Național-Vin la creditul, acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), prin intermediul Primului proiect agricol, utilizat pentru modernizarea secției experimentale de prelucrare a întreprinderii, urmează să fie transformată în investiție publică. Un proiect de lege în acest sens a aprobat guvernul.

Valeriu Cosarciuc, ministrul agriculturii și industriei alimentare, a spus că, ajunsă la insolabilitate cu începerea din 2007, asupra întreprinderii a fost aplicată procedura-plan pe doi ani. În această perioadă, ea urma să se restructureze și să efectueze măsuri pentru ameliorarea situației financiare, ce i-ar permite rambursarea creditului respectiv. Dar sistarea

exporturilor de vinuri pe piața rusă, precum și alte cauze, nu au permis redresarea situației și procedura-plan a fost prelungită până la 31 decembrie 2011. Luând în considerare că întreprinderea nu-și poate onora obligațiile privind rambursarea creditului respectiv, soluția poate fi doar una - transformarea acestei datorii în investiție publică.

Guvernul a anulat datoriile întreprinderilor zootehnice

Datoriile celor 19 întreprinderi zootehnice, aflate sub incidența Legii din 13 martie 2003, la creditele externe și interne în sumă de 67,99 mln lei urmează a fi anulate. Un proiect de lege în acest sens a aprobat guvernul.

Sumele datoriilor anulate vor fi reflectate în rapoartele financiare ale întreprinderilor respective, fiind indicate în anexe ca venit neimpozabil.

De asemenea, se propune ca Legea din 13 martie 2003 „Cu privire la măsurile de redresare a situației economico-financiare a întreprinderilor zootehnice” să fie abrogată.

Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, Valeriu Cosarciuc, a spus că, prin Legea respectivă, au fost înghețate datoriile celor 19 întreprinderi până la 31 decembrie 2009. În consecință, au fost deblocate conturile lor bancare, unele din ele au început să lucreze cu mici profituri. Însă datoriile de lungă durată în bilanțul contabil nu le permite întreprinderilor respective să acceseze credite de la bănci.

Ele, însă, au nevoie de credite, căci baza materială a întreprinderilor s-a uzat moral și fizic,

este vital necesară reutilizarea. Astfel, cea mai rezonabilă soluție, în opinia ministerului, ar fi anularea acestor datorii pentru creditele externe și interne și a dobânzilor aferente la ele.

Premierul Vlad Filat a solicitat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare să analizeze situația și să-și prezinte viziunea în ce privește viitorul întreprinderilor vizate în care statul deține cotă.

Printre cele 19 întreprinderi ale căror datorii la creditele externe și interne urmează a fi anulate, în 3 statul deține 100% de acțiuni, în două întreprinderi statul deține 14 % și, respectiv, 23% acțiuni, într-o întreprindere - SA Carnevarus, Sângerei - cota de 100% de acțiuni este deținută de colectiv, iar în restul întreprinderilor proprietatea este mixtă și aparține fondatorilor, fondurilor, colectivelor sau unor persoane private.

... și a anulat restricțiile la importul de carne și produse din carne

Guvernul a abrogat o decizie prin care importul de carne și produse din carne se efectua în bază de cote și cu autorizație de la Ministerul Economiei și Comerțului (în structura guvernelor anterioare).

Potrivit inițiatorilor abrogării, studiile, efectuate de actualele ministere ale Economiei și Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și de către experții independenți, au stabilit că autorizarea importului de carne în baza unor cote stabilite este, de fapt, nu o modalitate de protejare a producătorilor autohtoni, ci una de monopolizare a pieței de câteva firme loiale fostei guvernări.

Totodată, Valeriu Cosarciuc, ministrul agriculturii și industriei alimentare, a menționat că, în prezent, în stadiu de elaborare se află alte mecanisme de protejare a producătorilor autohtoni

și pieței locale de carne și produse (preparate) din carne. Printre acestea el a nominalizat limitarea adaosului comercial până la 20%, evaluarea prețurilor produselor de import în vamă până la indicele celor autohtone, majorarea taxelor speciale aplicate la carne și produsele (preparatele) de la 100-200 euro/tona până la 200-400 euro/tona, aplicarea Reglementărilor tehnice privind producerea și comercializarea cărnii și a produselor din carne. Cosarciuc a mai menționat că, actualmente, producătorii autohtoni acoperă 85 la sută din necesitățile pieței locale de carne și produse (preparate) din carne.

După seceta din 2007, care s-a soldat cu reducerea drastică a contingentului de animale și păsări, în ultimii doi ani, situația în sectorul zootehnic se ameliorează. Producția de carne de pui a sporit în 2009, față de 2006, cu 16,2%, cea de carne de porcină cu 11,7%. Mai complicată este situația cu restabilirea pozițiilor la producția cărnii de vită.

Termenul de subvenționare a primelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură a fost prelungit cu trei ani

Subvenționarea primelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură se va efectua până la 31 decembrie 2012, potrivit unei modificări aprobate de guvern în Legea respectivă din 8 iulie 2004.

Ministrul agriculturii și industriei alimentare, Valeriu Cosarciuc, a menționat că termenul de valabilitate a procesului de asigurare subvenționată din partea statului a bunurilor agricole, stabilit în lege este de 5 ani și expiră la 1 ianuarie 2010. Cosarciuc a spus că în anul cu-

rent au fost încheiate 75 contracte de asigurare subvenționată a riscurilor de producție în sectorul agrar. Suma subvenției acordată din bugetul de stat este de 4 mln lei din suma totală prevăzută în acest scop de 25 mln lei.

Cuantumul subvenției în 2009

constituie 60 la sută din valoarea acestora pentru asigurarea plantațiilor multianuale, sfeclei de zahăr și legumelor și 50 la sută pentru asigurarea celorlalte culturi și a animalelor.

Deși Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și ONG-urile cu profil agrar, potrivit spuselor lui Cosarciuc, au explicat pe larg importanța asigurării bunurilor agricole de riscuri, producătorii agricoli nu s-au grăbit să încheie contracte de asigurare. Au fost exprimate opinii că în perioada anilor 2006-2008, când statul subvenționa 80 la sută din mărimea primelor de asigurare, numărul contractelor de asigurare încheiate de producătorii agricoli a fost mult mai mare.

Având în vedere, însă, austeritatea bugetului, cuantumul subvenției primelor de asigurare va rămâne și în 2010 cel din anul curent.

Subvențiile pentru viile plantate în 2008 au fost achitate integral

Executivul a achitat în totalitate viticultorilor subvențiile pentru plantarea în 2008 a viței de vie pe o suprafață de 4,6 mii ha. Pentru aceasta din Fondul pentru susținerea înființării plantațiilor viticole au fost transferați 50,4 mil. lei (\$4,6 mil.).

Solicitat de corespondentul INFOTAG, vicedirectorul Agenției agroindustriale "Moldova-Vin", Nicolae Taran, a spus că în anul curent plantațiile de viță de vie s-au majorat cu 2,3 mii ha dintre care aproape 70% sînt plantații viticole de soiuri de masă, 1,4 mii ha au fost plantate cu material săditor autohton.

În 2009 în Moldova au fost colectate 650 mii tone

de struguri, calitatea fiind cea mai înaltă din ultimii 10 ani. Soiurile tehnice au constituit 525 mii tone, iar cele de masă - 125 mii tone. Productivitatea medie la hectar a fost de 4,5 tone față de 4,3 tone anul trecut.

Potrivit datelor agenției, la cele 92 de întreprinderi vinicole au fost prelucrate 227 mii tone de struguri. Pînă la începutul lui decembrie au fost exportate 29,8 mii tone de struguri, inclusiv 1,3 mii tone de struguri de soiuri tehnice.

Suprafața totală a plantațiilor viticole din republică constituie 152 mii ha, inclusiv gospodăriile casnice. Dintre acestea 137 ha sînt roditoare.

Mărimea subvențiilor pentru soiurile tehnice constituie 25 mii lei pentru hectar, pentru cele de masă - 35 mii lei.

Femeile din Moldova primesc mai puține credite decât bărbații

Femeile din Moldova se confruntă cu mult mai multe impedimente la obținerea unui credit pentru deschiderea propriei afaceri decât bărbații. La această concluzie a ajuns Biroul Național de Statistică în urma unui studiu gender al dezvoltării întreprinderilor. Raportul a fost elaborat la inițiativa reprezentanței ONU și a Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (SIDA).

Potrivit agenției INFOTAG, studiul mai arată că femeile ocupă mai rar funcții de conducere la întreprinderile mari. Cota femeilor în rândul managerilor și proprietarilor constituie 27,5% - aproape de trei ori mai puțin decât a bărbaților.

"Cu cât mai mare este întreprinderea, cu atât mai mare este cota managerilor bărbați", a menționat la prezentarea rezultatelor autoarea studiului, doctorul în economie Elena Aculai.

Potrivit ei, femeile conduc mai des decât bărbații microîntreprinderile. În același timp, femeile antreprenoare cu studii superioare sunt mai puține decât bărbații cu studii (64,3% față de 69,3%).

Datele raportului mai arată că cei mi mulți oameni de afaceri se află în capitală (58,7%), iar cei mai puțini - la sudul țării și în Găgăuzia.

Autorii proiectului speră că aplicarea în practică a datelor studiului va contribui la creșterea gradului de egalitate gender în afaceri.

Guvernul a aprobat mărimile alocațiilor pentru copiii plasați în serviciul de asistență parentală

Alocația unică la plasarea copiilor sub auspiciile serviciului de asistență parentală profesionistă va fi de 3000 de lei, ce va permite asistenților parentali să-și adapteze locuința la noile condiții. În caz de plasament de urgență sau provizoriu, alocația va fi de 500 și, respectiv, 250 lei. Pentru copiii cu dizabilități alocația unică la plasament, lunară pentru întreținere și anuală pentru îmbrăcăminte, încălțăminte, produse igienico-sanitare se majorează cu 30 la sută. Acesta potrivit deciziei guvernului cu privire la alocațiile pentru copiii plasați în serviciul de asistență parentală, transmite Info-Prim Neo.

Alocația pentru întreținerea propriu-zisă a copilului va fi calculată în bază de 21 lei pe zi, iar alocația pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, produse igienico-sanitare va fi de 3000 lei pe an. De asemenea, a fost stabilită mărimea alocației unice la împlinirea vârstei de 18 ani de 1000 lei, care va fi achitată tânărului sau tinerii în vederea pregătirii către viața independentă. Valentina Buliga, ministrul muncii, protecției sociale și familiei a menționat că aceste alocații vor fi stabile și ele vor permite asistenților parentali să asigure condiții normale de viață copiilor, aflați în plasament. Ea a spus că asistența parentală profesionistă este un serviciu social, care oferă

copilului îngrijire familială substitutivă în familia asistentului parental. Scopul serviciului este protecția temporară a copilului aflat în dificultate, socializarea și reintegrarea acestuia în familia biologică, extinsă sau alte forme de îngrijire de tip familial.

Ministrul a apreciat că în R. Moldova sunt 82 familii de asistenți parentali și 96 copii aflați în plasament, iar 60 de copii au fost deja reintegrați cu succes. Costul estimativ al deciziei pentru anul 2010 efectuat pentru plasamentul a 178 copii va constitui 1,8 mln lei și 1,01 mln lei pentru 96 copii, aflați în plasament în timpul de față în cinci unități administrative-teritoriale.

În 2010

Bursele studențești vor rămâne la nivelul anului curent

Cel puțin Ministerul Educației promite să nu majoreze taxa de cazare în cămin

În anul 2010 bursele studențești nu vor fi majorate, dar nici taxa pentru cazare în cămine nu va fi majorată. Despre acesta a declarat marți în cadrul unei întrevederi cu șefii direcțiilor raionale de învățământ, viceministrul educației, Loreta Handrabura.

După cum transmite INFOTAG, ea a spus că decizia este una justificată, întrucât în majoritatea căminelor condițiile de trai sînt foarte proaste, mobilierul vechi, iar sistemul de încălzire, iluminare și conectare la internet este unul degradant.

"În condițiile de criză financiară studenții nu vor primi burse majorate, iar procentul de bursieri care studiază în ciclul II de studii superioare va rămîne același", a spus Handrabura.

Potrivit ei, pentru anul viitor numărul de locuri la studii în bază de buget și contract va fi acordat în funcție de necesi-

tatea persoanelor pe piața forței de muncă, iar cifra de admitere a studenților străini va crește.

"Din motiv că în Moldova există foarte multe cadre din toate domeniile care doresc să se perfecționeze, în instituțiile superioare de învățământ vor fi majorate locurile cu frecvență redusă", a spus Handrabura.

Sistemul de compensații nominative va fi înlocuit cu cel de ajutor social

Sistemul de compensații nominative și-a demonstrat ineficiența și va fi înlocuit treptat cu sistemul de ajutor social. Modificarea legislativă a fost votată marți de către Parlament. Conform acesteia, începînd cu 2010 potențialii beneficiari ai compensațiilor vor fi redirecționați spre ajutoarele sociale.

După cum informează INFOTAG, ministrul muncii, protecției sociale și familiei, Valentina Buliga, a explicat că ajutorul social este mecanismul optim de asistență a familiilor material dezavantajate.

"Ajutorul este stabilit în funcție de veniturile totale ale familiei, astfel statul va ajuta cu adevărat pe cei care au nevoie și cu sume cu mult mai esențiale decît cuantumul lunar actual al compensațiilor nominative pentru o persoană de 122 lei", a completat Buliga.

La moment, 256 mii de persoane beneficiază de compensații nominative. Odată cu intrarea în vigoare a noilor prevederi, economia la plata acestei prestații sociale va constitui 29 milioane lei pe an.

Traian Băsescu este așteptat la Chișinău după sărbători

Președintele interimar al Republicii Moldova Mihai Ghimpu i-a adresat lui Traian Băsescu, Președinte al României, o invitație de a efectua o vizită oficială în Republica Moldova.

Potrivit serviciului de presă al Președinției, prin această vizită se urmărește identificarea "noilor oportunități de cooperare bilaterală și a căilor de valorificare a lor cât mai eficientă".

"Sunt convins că, în cadrul acestei vizite, vom avea posibilitatea să discutăm despre noile modalități de consolidare și extindere a cooperării interstatale, în interesul cetățenilor de pe ambele maluri ale Prutului, să facem un amplu schimb de opinii asupra proceselor democratice din Republica Moldova și să convenim asupra unor noi măsuri de susținere de către România a eforturilor noastre vizînd realizarea obiectivului strategic pe care ni l-am propus - integrarea europeană", se menționează în mesajul lui Ghimpu.

UE a transferat R. Moldova 6 mln euro în cadrul programului de suport bugetar în sectorul social

Uniunea Europeană a disbursat 6 mln euro pentru R. Moldova în cadrul programului de suport bugetar în sectorul social, transmite Info-Prim Neo cu referire la un comunicat de presă al Delegației UE în Moldova.

Este vorba deja despre a treia tranșă oferită de UE în cadrul acestui program, în valoare totală de 21 mln euro, care a fost implementat pe parcursul anilor 2007 - 2009.

Obiectivul principal al acestuia este de a asista Guvernul R. Moldova în elaborarea și implementarea politicilor macro-economice durabile și a politicilor în domeniul asistenței sociale, precum și în abordarea problemei sărăciei într-un mod eficient și eficace, se arată în comunicat. Suportul bugetar acordat este primul din cele 3 programe de suport bugetar finanțate de către UE. Pe lângă suportul acordat sectorului social, UE asistă Guvernul Re. Moldovă în cadrul programelor de suport bugetar în sectorul sănătății (46,6 mln euro) și în domeniul apelor (45 mln euro).

Regiunea ta. Ziarul tău. Agromediainform.

POȘTA MOLDOVEI

Prețuri de abonare (lei)

PM 21948	12 luni*	9 luni	6 luni	3 luni	1 lună
	121 lei	99 lei	66 lei	33 lei	11 lei

* august - vacanță

Abonamente la ziarul Agromediainform pot fi perfectate în toate oficiile poștale sau la adresa redacției, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 123 „V”

În fiecare ediție veți găsi informații veridice și complete care vor fi de folos la inițierea sau dezvoltarea afacerilor, identificarea noilor parteneri și a piețelor de desfacere. Vor fi oferite recomandări ale specialiștilor pentru diverse situații cu care se confruntă producătorii agricoli, informații despre politicile statului și cele europene în domeniul agriculturii și a afacerilor rurale etc.

AGRAVISTA
te informează la timp, oferindu-ți cele mai bune argumente în orice negociere!

Oferta specială AgraVista on-line!

Doar până la 15 noiembrie contractați orice abonament anual AgraVista sau plasați publicitate banner timp de 12 luni pe www.agravista.md și primiți de la tarifele existente

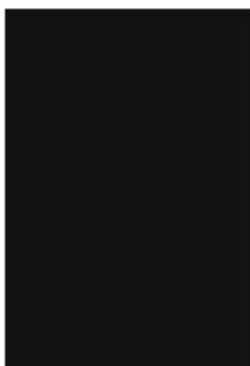
reducere 50%!

Înregistrați-vă pe www.agravista.md, selectați unul din Abonamentele A, B, C și la ora 8 dimineața primiți direct pe e-mail ultimele prețuri pentru fructe, legume și cereale de pe piață, știri recente din domeniul economic, politica agrară, legislație, studii de piață, tehnologii, idei de afaceri, cereri și oferte de produse agricole.

Cu ajutorul nostru sunt efectuate peste 500 tranzacții anual, zilnic portalul este accesat de peste 500 utilizatori.

Abonamente AgraVista		Tarife, dolari SUA
Abonamentul A	- Prețuri săptămânale angro fructe, legume (Moldova, Rusia, Polonia) - Prețuri producători pentru fructe, legume și cereale - Prețuri mondiale cereale - Monitorizare lunară a legumelor și fructelor - Studii lunare pe produse - Analize statistice trimestriale export-import (legume, fructe, cereale) - Analize anuale ale sectorului cerealier - Idei de afaceri - Știri zilnice - Cea mai recentă apariție a ziarului Agromediainform în format electronic - Livrarea buletinului lunar AgraVista în format electronic cu informația cuprinsă în abonamentele A și B	1 lună - 20 3 luni - 54 12 luni - 144
Abonamentul B	- Plasarea cererilor și ofertelor proprii pe www.agravista.md - Valabilitate a ofertelor timp de 12 luni - Promovarea ofertelor în ziarul Agromediainform - Promovarea ofertelor pentru export. Traducerea cererilor și ofertelor în limbile engleză și rusă și plasarea lor pe site-uri străine - Cele mai recente oferte comerciale - Știri zilnice - Cea mai recentă apariție a ziarului Agromediainform în format electronic - Plasarea unui articol promoțional despre companie și produsele sale -1/lună	1 lună - 15 3 luni - 38 12 luni - 99
Abonamentul C	- Abonamentul C cuprinde accesul la informațiile și serviciile incluse în Abonamentele A și B - Livrarea buletinului lunar AgraVista în format electronic cu informația cuprinsă în abonamentele A și B	Conform tarifulor Abonamentelor A și B
Suplimentar	Știri zilnice, Oferte comerciale, Baze de date ale companiilor, Tehnologii, Istории de succes, Expoziții și conferințe, Adrese utile	Acces gratuit pe site

ABONEAZĂ Agromediainform

1 pagină: 270 x 390 mm

Interior: 5200 lei
Ultima: 7300 lei

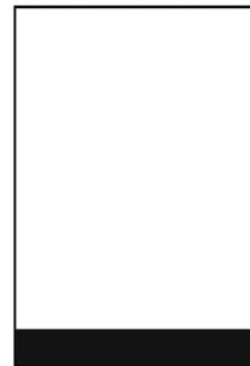
1/2 pagină: 270 x 195 mm

Interior: 2600 lei
Ultima: 3600 lei

1/4 pagină: 135 x 195 mm

Interior: 1300 lei
Ultima: 1800 lei

1/13 pagină: 270 x 30 mm

Interior: 400 lei
Ultima: 560 lei
În fiecare pagină: 4400 lei

П о с т р о й с в о й у с п е х !

LIGA-2

Panouri Sandwich
producere comercializare montaj

CASUȚE-VAGONETE
MULTIFUNCȚIONALE
(montabile-demontabile)
producere și montare

VATĂ MINERALĂ BAZALITĂ
material izolant multifuncțional

PENOPOLISTIROL
termoizolarea pereților, caselor,
acoperișurilor (M-15, M-25, M-35)

PANEL SYSTEM **PENOX**

Tel./fax: +37322/ 276729, 277283,
GSM: 069777595

www.panelsystem.md www.liga2.md

**Departamentul Publicitate
și Abonare Agromediainform**

Tel.: (+373 22) 235698,

GSM: (+373) 69328884

E-mail: publicitate@agroinform.md

AGRO
inform

Publicație Periodică a Federației
Naționale a Agricultorilor din Moldova
"AGROinform"

Redactor-șef: Alexandru GÎSCĂ
Maketare: Gaby LUCHIȚA

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare, 123 V.
Tel.: 23-56-98
e-mail: publicitate@agroinform.md
www.agroinform.md, www.agravista.md

Comanda nr. 2635

Tiparul executat PRAG-3

Publicitate banner pe www.agravista.md

Pagini	Apariții, %	Preț, dolari SUA
Pagina de start, dimensiunea, pixeli: 120x60	25	20
	50	30
	100	50
Pagini interioare, dimensiunea, pixeli: 120x60	25	10
	50	20
	100	35

Notă: Prețurile, incluzând TVA și sunt specificate pentru plasarea bannerului pe o perioadă de o lună.
Periodicitatea apariției bannerelor este indicată în procente de la numărul total de rulări.

Astfel, 25% din rulări înseamnă că bannerul va fi afișat la fiecare a patra accesare a paginii.

Publicitatea pe paginile interioare sunt rezervate în categoriile: Companii și Produse.

Sistemul admite amplasarea publicității banner GIF, JPEG și Flash.

Macheta (bannerul) pentru reclama vă aparține sau poate fi realizată de către noi, la indicațiile Dumeavoastră.

Pentru detalii privind contractarea abonamentelor AgraVista on-line, a buletinului AgraVista sau site-ul nostru, vă rugăm să ne contactați la: +373 (22) 23 56 96 sau tvasilita@agroinform.md.

* OFERTE

Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Floarea-soarelui	200 tone	Abilitate Agro Fălești, s. Călugăr, Tel.: (259) 23320, 67700
Floarea-soarelui	6 tone	Arhir Constantin Cantemir, s.Acui, Tel.: (273) 46135
Grâu	1500 tone	Crudu Ion Glodeni, s.Ustia Tel.: (249) 24069
Grâu alimentar	600 tone	Cedonia Ungheni, s. Todirești, Tel.: (236) 49230, 069124704
Grâu alimentar	200 tone	Abilitate Agro Fălești, s. Călugăr, Tel.: (259) 23320, 67700
Grâu furajer	200 tone	Cedonia Ungheni, s. Todirești, Tel.: (236) 49230, 069124704
Grâu alimentar	180 tone	Efelina Agro Fălești, s.Ilenița, Tel.: (259) 68268, 068332727
Grâu	100 tone	RusMiLiud Orhei, s.Jora de Mijloc, Tel.: (235) 55262, 079457144
Grâu	10 tone	Țurcan Ion Cantemir, s.Baimaclia, Tel.: (273) 43209
Porumb	50 tone	Cedru Fălești, s. Răuțel, Tel.: (259) 54232, 079531814
Pueți de mere	7 000 bucăți	Ciobanu Raisa Râșcani, s. Vărativ Tel.: 067193924
Ceară de la albine	60 kg	Bucataru Nicolae Glodeni, s. Clococenii-Vechi, Tel.: (249) 59259
Butași de vie	1 000 bucăți	Andronovici Grigore Ungheni, s. Condrătești, Tel.: (236) 79265
Făină de grâu	40 tone	SRL Termoclima Glodeni, s. Cajba, Tel.: 069361613

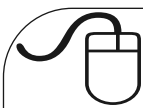
Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Semințe de morcov	1 tonă	Burlacu Victor Drochia, s.Zgurița, Tel.: (252) 44 731, 44 888, 079515329
Semințe de ceapă	6 tone	Burlacu Victor Drochia, s.Zgurița, Tel.: (252) 44 731, 44 888, 079515329
Semințe de lăcșă	1 tonă	Burlacu Victor Drochia, s.Zgurița, Tel.: (252) 44 731, 44 888, 079515329
Semințe de floarea-soarelui	1 tone	Burlacu Victor Drochia, s.Zgurița, Tel.: (252) 44 731, 44 888, 079515329
Soia	40 tone	Abilitate Agro Fălești, s. Călugăr, Tel.: (259) 23320, 67700
Struguri de masă	100 tone	Arama Dumitru Cahul, s. Roșu, Tel.: 069701273
Tractor IOM3-6 E	1 unitate	Țurcan Ion Cantemir, s.Baimaclia, Tel.: (273) 43209
Macuh	7 tone	Popov Vitalie Căușeni, s.Cărnățeni, Tel.: 069904980
Mere	50 tone	Bodarev Ion Edineț, s. Ruseni, Tel.: (246) 65279
Mere	16 tone	Gruprijo Agro SRL Fălești, s.Chetriș, Tel.: (259) 61339, 51698, 069553653
Iepuri	40 animale	Popov Vitalie Căușeni, s.Cărnățeni, Tel.: 069904980
Miere de albine	1,5 tone	Maraus-Agro Râșcani, s. Vasileuți, Tel.: 069269080
Miere de albine	1 tonă	Bucataru Nicolae Glodeni, s. Clococenii-Vechi, Tel.: (249) 59259
Miere de mai	0,5 tone	Sochirca Petru Ungheni, s. Dubna, Tel.: (236) 23455

Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Orz	200 tone	Abilitate Agro Fălești, s. Călugăr, Tel.: (259) 23320, 67700
Orz	80 tone	Cedru Fălești, s. Răuțel, Tel.: (259) 54232, 079531814
Orz	15 tone	Albena Agro SRL Edineț, s.Fântâna Albă, Tel.: 069656056
Ovine	70 animale	Gherela Ion GT Hâncești, Tel.: (269) 47218, 068083841
Ulei	3 tone	Popov Vitalie Căușeni, s.Cărnățeni, Tel.: 069904980
Tractor T-40	1 unitate	Glodeanu Anatolie Ungheni, s. Manoilești, Tel.: (236) 73253, 079550647
Tractor IOM3-6	1 unitate	Țurcan Ion Cantemir, s. Baimaclia, Tel.: (273) 43209
Tractor T-25	1 unitate	Iorga Valentina Cantemir, s. Vadul lui Isac, Tel.: (293) 75399

* CERERI

Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Arpagic	2 tone	Nord-Lupacescu SRL Râșcani, Tel.: (256) 24584, 067193924; 079140521
Combina de recoltat cereale tip Claas	1 unitate	Crudu Ion Glodeni, s.Ustia Tel.: (249) 24069
Sere de metal	1 unitate	Mutu Stefan Edineț, s.Gaspar Tel.: 068652444
Struguri de masă	nelimitat	Pitușcan Constantin Călărași, Tel.: 069144006

* Preț negociabil

Mai multe oferte
și cereri găsiți pe
www.agravista.md

Primele de sărbători - la stat DA, la privat BA!

Primele de sfârșit de an au devenit un lux pentru angajații moldoveni și numai puțini se vor putea bucura de bani în plus, în prag de sărbători. Patronii companiilor private susțin că, din cauza pierderilor pe care le-au suportat, au fost nevoiți să taie substanțial din bonusurile acordate de sărbători.

“N-am avut un an prea fructuos de aceea am hotărât să renunțăm la primele acordate de sărbători și să oferim angajaților doar partea variabilă a salariului. Chiar și așa, nu toți angajații își vor primi această parte, adică 30 la sută din salariu, ci doar cei care au muncit eficient”, a spus Alexandra Can, directorul întreprinderii de marochinărie “Artima”. Restul angajaților însă vor beneficia de bonusuri sub forma de tichete-cadou sau de masă și un pachet cu dulciuri.

Can spune că, anul trecut, întreprinderea oferea angajaților, pe lângă salariu fix și partea variabilă, încă un bonus special pentru categoriile de angajați: foarte buni- 450 de lei, medii - 300 lei și buni - 200 de lei.

Nici companiile de leasing din domeniul auto nu au bani pentru prime. O urare, o strângere de mână, și, cel mult, un cadou. Cu asta se vor alege, de exemplu, angajații companiei Geyer și Buchegger Leasing.

“Anul trecut, angajații noștri primeau de sărbători un bonus de 50 la sută din salariu, ceea ce acum nu ne putem permite. Singurul lucru care îl putem face pentru ei este să le oferim un cadou simbolic, în prag de Crăciun”, a spus pentru ȘtireaZilei.md, Maia Matei, directorul executiv al Companiei.

Pentru salariații de la stat însă situația este clară: primele de sărbători vor rămâne neschimbate, cel puțin în acest an.

Liliana Palihovici, președintele Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și fa-

milie, a declarat pentru ȘtireaZilei.md că anul acesta, primele de sfârșit de an vor fi acordate sută la sută. “Începând cu anul viitor, legislația în vigoare prevede însă unele modificări. Respectiv, pentru unele categorii de salariați primele vor fi păstrate, iar pentru altele vor fi tăiate”, a spus Palihovici.